

SCRIITORII STREINI

SHAKESPEARE

TRAGEDIA

LUI

OTHELLO

Din englezește de Dragoș PROTOPOPESCU

FUNDAȚIA REGALĂ PENTRU LITERATURA ȘI ARTA

OTHELLO

ba 112015
SHAKESPEARE, William

TRAGEDIA
LUI
O T H E L L O
MAURUL DIN VENETIA

Din și în forma originală de Dragoș PROTOPOPESCU

FUNDAȚIA REGALĂ PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ
BUCUREȘTI
1943

Cota .. I 119 188
Inventar .. 797 386

RUNBER

PC 286/11

S'AU TRAS DIN ACEASTĂ CARTE DOUĂ
MII DOUĂ SUTE EXEMPLARE ȘI PE
HÂRTIE VIDALON, DOUĂZECI ȘI ȘASE
EXEMPLARE NEPUSE ÎN COMERȚ,
NUMEROTATE DELA 1 LA 26.

B.C.U. "Carol I" Bucuresti

C797386

7/11/91/88

OTHELLO

Scena: Veneția : Port de mare la Cypru

Caracterele în piesă:

Dogele Veneției.

Brabanțio, senator.

Alți Senatori

Grațiano, fratele lui Brabanțio.

Lodovico, ruda lui Brabanțio.

Othello, nobil Măur în slujba statului venețian.

Cassio, locotenentul său.

Iago, port-drapelul său.

Roderigo, un domn venețian.

Montano, predecesorul lui Othello la guvernarea Cyprului.

Clown, servitorul lui Othello.

Desdemona, fiica lui Brabanțio și soția lui Othello.

Emilia, soția lui Iago.

Bianca, întreținuta lui Cassio.

Marinar, Sol, Herald, Slujbași, Domni, Muzicanți și Slujitori.

(1. 1.) *VENEȚIA. — O STRADA*

Intră Roderigo și Iago

RODERIGO

Ei lasă! — Nu știi ce mult m'a durut
Ca tocmai Iago, omul căruia-am deschis
O viață 'ntreagă baerele pungei,
Să știe și să tacă...

IAGO

— Dar la naiba!

Pricepe-odată că habar n'aveam.
Iți jur!

RODERIGO

— Și dacă, ah, nu mi-ai fi spus
Chiar tu cât îl urăști!

IAGO

— Și nu-l urăsc?

Mă scoți din minți! — Trei nobili din cetate

S'au dus cu plecăciuni la el odată,
Să-l roage să mă ia locotenent,
Pe lângă el, — și-ți jur că nu cereau
Ceva ce nu era de mutra mea...
El însă plin de el și de 'ngâmfare,
Ii ia cu vorbe late pe departe.
Cu aere de mare general,
Ca pofta să le-o taie pe cuvânt
Că... «omul el de mult și l-a găsit»!...
Și care-i omul?
Mă rog, un mare-adunător de cifre!
Un oarecare florentin, zis Cassio,
Un flușturatec și-un afemeiat,
Ce n'a condus în viața lui un escadron,
Și nu știe ce-i aia bătălie,
Mai mult decât o slujnică!... în colo,
Mai bun la teorie ca un consul,
Mai tare decât toți în trăncăneală!
Acesta-i «omul» lui... Pe când pe mine,
Pe care m'a văzut luptând la Rodos,
Si Cypru, — cu creștinii, cu păgânii —
Mă lasă 'n drum, mă lasă 'ncălecat
De-un conțopist, ce știe doar s'adune!
Și-așa contabilul e azi locotenent,
Iar eu rămân un simplu port-drapel,
Al Excelenței Sale Domnul Maur...

RODERIGO

Decât drapel, mai bine poartă-i Sâmbetele...

IAGO

Aşa-i în oaste, mulți înaintează
Mai mult cu bilețele și favoruri,
Decât după vechime, după merit...
— Dar crezi tu că mai pot avea la suflet
Pe-un om ca ăsta?...

RODERIGO

— Da, dar îl slujești...

IAGO

Ca el de asemeni mie să-mi slujească!...
— Stăpâni să fim cu toții nu se poate,
Dar nici să fim cu toții slugi oneste...
Vezi ființe fericite să-și târască
Robia în genunchi, precum măgarul
Samaru-și duce până când stăpânul
Ii dă la bătrânețe cu piciorul.
La tălpi să-mi bați o slugă-așa de proastă!
Dar sunt și unii care pun smerenie
Pe chip, însă cu inima sunt liberi...
— Se fac doar că-și slujesc cu drag stăpânul,
Se'mbuibă, își fac rostul, dar cu gândul
Se 'nchină lor, când altora se pleacă...
Sunt slugile cu cap. Și eu sunt una!
Cum tu ești Roderigo, n'aș mai fi
Nici eu un Iago, dacă-aș fi Othello...
Urmându-l deci, pe mine mă urmez...
Și dacă fac — cu scop — pe 'ndrăgostitul,
Mi-e martor Cerul că-l urăsc de moarte.

Atunci când însă actul din afară
 Va da pe față gândul dinăuntru,
 Atuncea numai, dragă, voi putea
 Și eu în palmă inima să-mi port,
 Ca ciorile din ea să ciugulească...
 Dar pân'atunci... eu nu sunt cine sunt.

RODERIGO

Dar ce noroc pe-acest buzat de Maur
 Să ia așa femeie!

IAGO

— Strigă, scoală,
 Și tu din somn pe tatăl Desedemonei,
 S'alerte după el, să-i strice cheful,
 Din stradă 'n stradă numele țipându-i-l!
 Ațâță și pe rude... Fă să-l piște,
 In raiu 'n care 'noată, toate muștele,
 Așa ca fericirea, cât de mare,
 Mai mult un chin s'ajungă pentru Maur!

RODERIGO

Aici stă tatăl. — Strig în gura mare!

IAGO

Da, fă-te speriat!, — ca 'n miez de noapte,
 Când focul izbucnește prin oraș.

RODERIGO

Brabanțio, he-hei! Brabanțio, scoală!

ACTUL I

IAGO

Trezește-te, n'auzi! Brabanțio, hoții,
Te pradă hoții, hoții-ți fură fata!

Brabanțio apare la fereastră, sus.

BRABANȚIO

Dar cine țipă? Ce s'a întâmplat?

RODERIGO

Sunt toți ai tăi acasă?

IAGO

— Ușile...

Sunt bine încuiate?

BRABANȚIO

— Dar de ce?

IAGO

Imbracă-te, n'auzi? — Te calcă hoții!
Ți-au rupt în două inima, și-au luat
Cu ei o parte!... — chiar acuma lupul
O șterge cu mioara ta 'ntre dinți!...
Hai vino jos! Din sforăieli orașul,
Cu clopote trezește-l!... — altfel Dracul
Curând din tine face un bunic!

— Hai repede!

BRABANȚIO

— Dar ce-ați înebunit?

RODERIGO

Signiòr, pe semne nu mă recunoști...

BRABANȚIO

De loc! Dar cine ești?

RODERIGO

— Sunt Roderigo.

BRABANȚIO

Ia lasă-mă în pace! — Nu ți-am spus,
Să nu mai calci pe-aici? Ți-am spus pe șleau,
Că fată nu-i de tine, — iar acum,
Cu capul tărbăcit de băutură,
Vii după chef și-mi faci pe zurbagiul!

RODERIGO

Dar stai, ascultă...

BRABANȚIO

— Inșă fii tu sigur,
Că am eu ac și pentru pielea ta!

RODERIGO

Ascultă un moment...

BRABANȚIO

— Ce-mi trăncănești,
De hoți, mereu? Doar suntem în Veneția!
Ce? casa mea e vraște?

RODERIGO

— Venerate,

Eu vin aci cu sufletul curat...

IAGO

Și n'auzi că aici dracul și-a vârit coada? Fă-ți cruce, și zi Doamne-ajută! Noi venim să-ți dăm o mână de-ajutor, și d-ta ne iei la zor? Nu cumva vrei să-ți lași fata călcată de un armăsar arab! — ai fi vrând ca nepoții să-ți necheze, să ai telegari ca strănepoți, și iepe rubedenii!...

BRABANȚIO

Dar ce haimana mai ești și tu?

IAGO

Sunt unul, scumpe Domn, care vine să-ți spuie că Maurul și fiica dumitale fac în clipa asta pe bestia cu două capete...

BRABANȚIO

Ești un măgar!

IAGO

— Și tu, un senator!

BRABANȚIO

Te fac răspunzător, auzi Rod(e)rigo?

RODERIGO

Răspund de ori și ce! — Dar rogu-te, De-ți este după plac și învoială,

(Cum pare că și e!...) — ca fata ta,
 La ceasul ăsta fără soț al nopței,
 Să fie dusă de un om cu plată,
 Un biet gondolier,
 În patul de desfrâu al unui Maur,
 — De e cu știrea și cu voia ta,
 Atunci într'adevăr, te-am... deranjat!
 Dar dacă nu, ești tu nedrept cu noi.
 Adică, peste ori ce bună creștere,
 Să viu să-mi bat eu joc, de-un venerabil?
 Afară dacă nu-i cu știrea ta,
 Copila ta cam a sărit pârleazul...
 Legându-și frumusețea și norocul
 De-o haimana ce azi e-aici și nu e!
 Tu caut-o, și dacă-i în odae,
 Asmute toate legile asupra-mi,
 Că vin să te-amăgesc!

BRABANȚIO

— Să vie-o torță!

O torță! Toată lumea să se scoale!

Visasem eu urât! — Blestemăție!

Să-ți vie nebuniile! — O torță!

Lumină, hei, lumină! (Pleacă de la fereastră)

IAGO

— Acum te las.

Adio, nu e practic pentru mine

Să fiu citat ca martor contra Maurului,

Cum sigur că voi fi, dacă rămân...

— Cetatea o să-i dea un bobârnac,
 Un vot de blam, și-atâta tot! Căci fără el,
 Cetatea nu se simte 'n siguranță.
 Așa de prins e 'n lupta contra Cyprului,
 Că n'are cine să preia comanda,
 Să ducă 'nfăptuirea pân'la capăt.
 Drept care, eu, deși-l urăsc ca dracul,
 Imi plec-vezi bine-steagul deocamdată,
 Și-i fac ochi dulci... nimic decât ochi dulci...
 — Voi dați de el la Hanul cu Săgeata...
 Voi fi și eu acolo... Deci, cu bine! (iese).

BRABANȚIO

Intră în stradă Brabanțio, în halat de noapte, și slujitori cu torțe.
 Vai Doamne-așa e, mi-a fugit copila!
 Sărmane bătrâneți mă mai așteaptă!
 Tu unde ai văzut-o, Roderigo?
 Auzi nenorocita, — cu un Maur!...
 Să-i facă și-un copil!... Dar ești tu sigur,
 Că ea era?... — vai, ce dezamăgire!
 Și ce spunea? — Mai multe torțe! — Și treziți,
 Pe toți ai mei!... S'or fi căsătorit?

RODERIGO

Ei știi că-mi place!

BRABANȚIO

— Ce rușine! — auzi să fugă!
 Ah sânge trădător! — Sărmani părinți...
 Poftim de mai te 'ncrede în odrasle,

Când uite cum se poartă!... Nu cumva,
Or fi la mijloc farmece?... Cu ele,
Poți bine 'ntoarce capul unei fete...
Roderigo, n'ai citit cumva prin cărți?

RODERIGO

E drept, am cam citit...

BRABANȚIO

— Chemați-mi fratele!
— Mai bine ți-o dam ție! — Cum să-i prindem?
Luați unii într'o parte, alții 'ntr'alta!

RODERIGO

De el aș da eu, dac'am lua cu noi
O pază bună...

BRABANȚIO

— Rogu-te 'nsoțește-ne!
Din casă 'n casă am să bat. Sunt cineva!
La arme, luați și paznicii de noapte!
Să mergem Roderigo, — și rămân,
Al tău pe viață... (ies).

(1. 2.) *ALTĂ STRADĂ*

Intră Othello, Iago, și slujitori cu torțe.

IAGO

Deși 'n război am doborât atâtea,
E'n mine o problemă de conștiință,
Să nu omor cu sânge rece... Am un suflet,

Ce-mi face rău de bun ce e cu alții...
— Ce poftă-aveam să mi-l înțep în coastă!...

OTHELLO

Mai bine-așa...

IAGO

— Dar n'o slăbea nemernicul!

Și câte murdării pe seama ta...

Îți spun că mie, care nu sunt sfânt,

Puțin mi-a trebuit să-l trec prin sabie...

— Dar, rogu-te, v'ați luat în bună lege?

Bătrânul este om cu greutate,

Cuvântul lui atârnă cât al Dogelui,

Și ori divorț va cere, ori, să știi,

Va pune cât mai multe bețe 'n roate...

OTHELLO

Dar facă ce o vrea, — serviciile,

De mine-aduse-acestui principat,

Mai sus și tare vor vorbi ca jalea lui...

Mai afle apoi — și-o voi spune-atuncea când

Voi crede de cuviință să mă laud —

Că ființa mea din rang regesc coboară,

Și-mi pot privi cu fruntea sus Norocul...

— Ah dacă n'aș iubi pe Desdemona

Așa cum o iubesc, o clipă, Iago,

Destinul nu mi-aș pune 'n colivie,

Să știu că am comorile din lume!

— Dar ce să fie? Văd că vin cu torțe!

494 386-

IAGO

E tatăl furios cu șleahita lui.

Mai bine să intrăm...

OTHELLO

— De ce? Poftescă!

Mai bine să mă vadă așa cum sunt:

Un om dintr'o bucată. — Ei sunt parc'ă...

IAGO

Pe Ianus, par'că nu...

Intră Cassio și câțiva ofițeri cu torțe

OTHELLO

— Nu, nu, e Cassio,

Cu oamenii puterii... Ce mai faceți,

Dragi prieteni... — Ce mai nou?

CASSIO

— Din partea Dogelui,

Ți-aducem salutări, și rugămintea

Să vii la el numaidecât.

OTHELLO

Dar ce e?

CASSIO

— Vești din Cypru. Mare fierbere.

Galerele-au trimes în cursul nopții

Vreo zece crainici, unul după altul,

Iar consulii din somn au fost treziți,
 Și sunt acum la Doge... Toată noaptea,
 Ai fost și tu — vezi bine — căutat,
 Și-acasă negăsindu-te, — Senatul
 A pus pe urma ta vreo trei iscoade.

OTHELLO

Ei bine cel puțin că m'ați găsit!
 O vorbă doar să las în casa asta,
 Și-al vostru sunt. (iese)

CASSIO (lui Iago).

— Dar ce-are?

IAGO

— Noaptea asta,
 Pe cât știu eu, a acostat o navă...
 Și dacă merge bine, ancorează...

CASSIO

Dar nu pricep

IAGO

— Căsătorit!

CASSIO

— Cu cine?

Reintră Othello.

IAGO

Cu cine!... — Atunci să mergem, generale,

OTHELLO

Să mergem, da.

CASSIO

— Dar uite că te caută,

Și alții...

IAGO

— Generale, e Brabanțio.

Ia seama, te ferește!

Intră Brabanțio, Roderigo, și slujitori cu torțe și arme

OTHELLO

— Ce-i cu voi?

RODERIGO

E Maurul! (lui Brabanțio).

BRABANȚIO

— Jos, jos cu el, tâlharul!
(de ambele părți se pune mâna pe sabie)

IAGO

Sunt omul dumitale, Roderigo!

OTHELLO

Vârâți-vă în teacă spada lucie,
Să n'o atace roua!... — Venerabile,
Mai mult îmi poți vorbi cu bătrânețea,
Decât cu — atâtea spade...

BRABANȚIO

— Ce-ai făcut,
 Cu fata mea, tâlhare? — Mi-ai vrăjit-o,
 Nebun afurisit! (lumei) — Căci fac apel,
 La bunul vostru simț, dacă o fată,
 Așa de fericită, și 'nzestrată,
 Și-așa de 'mpotrivită căsniciei,
 Că nu vroia s'audă, — nu de ăsta,
 Dar nici de feți-frumoși ca în poveste —
 Putea de răsul lumei să se facă,
 Fugind de-acasă, ca poftim, să cadă
 La sânul tuciurii al unui om
 Făcut mai mult să sperie femeile!
 (lui Othello) — Să spuie cine are-un dram de minte,
 De n'ai lucrat asupra ei cu farmece,
 Și ființa albă nu i-ai descântat-o
 Cu ierburi care mințile îți iau!
 E limpede ca ziua. De aceea,
 Eu iată, te denunț ca hoț de inimi,
 Ca vrac, cu meșteșuguri nepătrunse,
 Și 'n lege te-arestez! (a lor lui) — Un pas să facă,
 Și-l face doar pe pielea lui!

OTHELLO

— Jos mânilor

Dușmani și prieteni! — Rolul mi-l cunosc,
 Și numai de souffleur eu n'am nevoie...

(lui Brabantio) Pot merge unde vrei să-ți dau răs-
 punsul.

BRABANȚIO

La beci, până la ziua judecăței!

OTHELLO

Bun, numai Dogele să vrea!
Dat fiind că după mine a trimis,
Se zice, pentru treburi mari de stat...

I SLUJBAȘ

Prea vrednic senator, e-adevărat.
Chiar e și Excelența Ta chemată
Să vie la consiliu

BRABANȚIO

— La consiliu?

La ora asta?... — Ridicați-l. Cazul meu
E prea grozav, ca frații Senatori
Și Dogele să nu și-l însușească.
Asemeni fapte dacă nu le pedepsim,
Doar robi ne mai rămâne la păgâni să fim. (iese)

(1. 3.) SALA DE CONSILIU

Dogele și Senatorii stând la o masă; slujbași de serviciu

DOGE

Dar prea se bat în cap aceste știri,
Ca să le dăm crezare.

I SENATOR

— Asta-așa e.

Eu știre am de-o sută șapte vase.

DOGE

Și eu de-o sută și 'ncă patruzeci...

2 SENATOR

Eu două sute. Însă ori și cât
S'ar bate cap în cap aceste cifre,
— Și-i ceea ce se'ntâmplă nu arare —
Un lucru-i sigur: flota musulmană,
Se 'ndreaptă către Cypru.

DOGE

— Asta-i limpede.
E fapt că e primejdie pe mare.

MARINAR (de afară)

Ehei, ehei,

1 SLUJBAȘ

— O veste dela flotă!

Intră Marinarul

DOGE

O veste nouă? Spune.

1 SLUJBAȘ

— Musulmanii,

Sunt gata să se 'ndrepte către Rodos.
Și-am fost trimis aci să dau de veste,
De chiar Signior Angelo.

DOGE

Ce să fie?

1 SENATOR

E limpede că-i numai o manevră,
 Făcută înadins, să ne ia ochii...
 Când știm că Cyprul mult mai mult înseamnă
 Ca Rodos, pentru Turc, — și că de asemenea,
 E și cu mult mai lesne de-atacat,
 (Ca unul care n'are apărarea
 De care Rodos din belșug se bucură)
 Copii am fi să-l credem pe dușman
 Așa de nătărău ca să lovească
 Acolo unde n'are niciun rost,
 Când rostu-i dimpotrivă: să nu scape
 Un lucru mai de preț și la 'ndemână.

DOGE

E clar ca ziua, n'are 'n minte Rodos.

1 SLUJBAȘ

O veste nouă!

Intră un Sol

SOL

— Flota otomană

O luase înspre Rodos, să 'ntâlnească
 Acolo altă flotă...

1 SENATOR

— Ei vedeți?

— Și cât să aibe 'n tot?

SOL

— Treizeci de pânze.

O iau acuma înapoi spre Cypru,
 Cu gândul dat pe față. Chiar Montano,
 Supusul credincios al vrerei Voastre,
 Dator se simte să vă dea de știre,
 Și-ar vrea să-i dați crezare.

DOGE

— Cypru, sigur!

Dar Marcus Luccicos nu-i în Veneția?

1 SENATOR

E tocmai la Florența.

DOGE

— Dă-i de știre,

Să vie într'un suflet! — Scurt!

1 SENATOR

— Brabanțio!

Sosește cu viteazul nostru Maur!

Intră Brabanțio, Othello, Iago, Roderigo și oameni de serviciu.

DOGE

Viteaz Othello, trebuie să pleci,
 Indată împotriva Musulmanului.

(lui Brabanțio) — A, tu erai, — bine-ai venit Brabanțio.
 De sfatul tău aveam tocmai nevoie.

BRABANȚIO

Și eu de-al tău... Altețe, iartă dacă
 Eu nu ca senator, nici pentru trebile,
 De care — aud acum, m'am repezit,
 Din pat să vin aicea; nu-i cetatea
 La mijloc, ci durerea de părinte,
 — Așa de neagră și copleșitoare
 Că 'nghite orice altă supărare.

DOGE

Dar ce e, spune, ce s'a întâmplat?

BRABANȚIO

Copila mea...

DOGE, SENATORI

— E moartă?

BRABANȚIO

— Pentru mine!

Furată de un vrac, un hoț de inimi,
 Căci altfel cum scotea din minți o fată
 Intregă și la trup ca și la minte?

DOGE

Oricine — ar fi acela care fata
 De tine-a despărțit-o, și pe tine
 De ea, cu 'ntunecate meșteșuguri,
 Chiar fiul meu dacă ar fi, aceluia
 Pedepsa singur tu i-o vei dicta,
 Cu legea 'n mână, fără pic de milă.

BRABANȚIO

Iți foarte mulțumesc, mărite Doge.

Și uite-acum pe vinovat: e Maurul!

— Chemat, se pare, pentru trebi de stat...

TOȚI

Ne pare foarte rău...

DOGE (lui Othello)

— Tu ce-ai de spus?

BRABANȚIO

El ce să spuie!...

OTHELLO

— Inalții mei stăpâni,

Că fata i-am răpit-o, cam așa e...

Dar drept e și c'am luat-o de nevastă...

E toată vina mea... Din fire aspru,

Eu nu am harul vorbelor de pace...

Decând curgea în brațul meu o vlagă

Bătrână nu mai mult de șapte ani,

Și pân'acum vreo nouă luni, puterea

Mi-a fost în focul luptei încercată,

Și n'aș putea vorbi de altă lume,

Decât de lumea cruntă a măcelului...

Cu-atâta mai puțin atunci voi pune

Zorzoane pe-o poveste de iubire,

Deci dați-mi voie să vă spun pe față,

Cu ce anume farmece și mreji,

Cu ce magie—căci așa se spune! —
O fată am răpit...

BRABANȚIO

— O fată bună,

Așa de bună și cuminte 'ncât
Roșea la cea mai mică tresărire.
Deci cum atunci, în ciuda firei sale,
A vârstei, și a numelui, și-a țării,
In dragoste să cadă după unul
La care i-era frică să se uite?
Am fi nebuni să credem că Natura
Așa de groaznic poate să greșască...
Și nu e oare mai firesc să credem,
Că sunt la mijloc fapte ale Iadului?
Afirm deci c'a lucrat asupra fetei
Cu-anume băutura fermecată.

DOGE

Bun, bun, dar afirmarea nu-i dovadă.
Sunt simple presupuneri împotriva-i...
Noi cată să avem dovezi mai limpezi.

1 SENATOR

Othello, spune tu: e adevărat
Că inima acestei fete caste,
Cu vrăji și cu otrăvi ai cucerit-o?
Ori poate vr'un îndemn mai dinăuntru...

OTHELLO

Vă rog trimețeți după ea, să vină,
Și-aci, cu toți de față, să vorbească..

O vină de-mi găsiți, eu nu cer gradul
Și 'ncrederea să-mi luați, ci chiar și viața!

DOGE (slujitorilor)

Să vină-atunci aicea Desdemona.

OTHELLO

Tu Iago, știi... Fii bun și mergi cu oamenii

ies Iago și slujitori

— Iar pân'atunci, cu-acelaș gând curat
Cu care-mi spun păcatele din sânge,
Voi spune cum în inima copilei
Și ea 'ntr'a mea, încet ne-am furișat...

DOGE

Fii bun, și spune-Othello.

OTHELLO

Iubit de tatăl ei, poftit la masă,
Am fost rugat adeseori să-i spun
Din fir-a-păr povestea vieței mele.
Și-atunci i-am povestit despre atâtea
Peripeții prin care am trecut,
De când eram copil și până 'n clipa
În care povesteam... Noroace triste,
Și mari primejdii peste țări și mări,
— Aci scăpat ca prin urechea acului
Prin rândurile dușmane, aci
Făcut prizonier, și fără milă
Vândut ca sclav, răscumpărat pe urmă,
Ca iar s'o iau în lume prin pustiuri

De moarte și prin peșteri de 'ntuneric,
Prin râpe și prăpăstii, peste piscuri
Ce bolta o amenință cu degetul...
— Și cum am dat de canibali, antropofagi,
Adică mâncători de om, sălbateci
Cu capul fără gât, intrat în umeri,
— Și-atâtea și atâtea... Desdemona
Pleca urechea... Treburile casei
O pridideau, dar cum le isprăvea,
La mine fuga înapoi să-mi soarbă
Cuvintele... Văzând deci cum stau lucrurile,
Un ceas mai potrivit am nimerit,
Când fata nu știa cum să mă roage
Să-i deapăn dela capăt o poveste,
Din care doar crîmpee apucase...
Desigur, m'am supus. — Și multe lacrimi
Am smuls atuncea fetei pe furiș,
Cu trista întâmplare-a vieții mele;
Povestea isprăvită, câte ofuri
Veniră osteneala să-mi răscumpere!...
— Jura că-i o minune de poveste,
Dar și poveste minunat de tristă,
Că vai, mai bine n'o afla... și totuși,
Ce bine-ar fi de-ar fi și ea bărbat,
Sau cel puțin ar fi pe lume unul
În stare s'o iubească, și în stare
La fel trecutul lui să-i povestească...
Am luat-o drept un semn că pentru câte
În viață îndurasem, mă iubea.
Și mila ei de mine m'a furat...

— Aceasta e și singura mea vină.
Dar uite vine... — Fiți acuma martori.

Intră Desdemona, Iago și slujitori.

DOGE

Așa poveste și pe fata mea,
Eu cred c'ar cuceri-o... I-o 'ntâmplare,
Brabanțio, și ia-o ca atare...
— Mai mult te aperi uneori cu brațele
Decât cu-o biată armă ruginită...

BRABANȚIO

Te rog ascultă-mi fata. Dac'o iotă,
Din tot ce-a spus Othello recunoaște,
Trăznit să fiu dacă-i mai fac vreo vină;
Apropie-te fată, și ne spune
De cine tu ascuți mai mult pe lume?

DESDEMONA

Părinte drag, mă văd în fața ta
Cu inima în două împărțită.
Cu viața și cu creșterea, datoare
Sunt ție; tatăl meu, stăpânul meu,
— De pân'acum... Dar el îmi e bărbatul,
Și tot atâta ascultare câtă,
Ți-a dat și ție mama altădată,
Atâta rog acuma să-mi îngădui
Să dau și eu bărbatului meu Maur...

BRABANȚIO

V'ajute Dumnezeu! — S'a terminat: (Dogelui)

Să revenim la trebile de stat.

— De ce n'am adoptat mai bine-o fată,

Decât s'o dau acuma unui diavol!

(lui Othello) — Poftim și-o ia; precum ți-am refuzat-o,

Așa acum din inimă ți-o dau. (Desdemonei)

... Iar cât privește poama asta bună,

Ce bine c'altă fată nu mai am,

Căci pilda ta m'ar fi făcut tiran,

Și poate-aș fi ținut-o după gratii...

DOGE

Dă-mi voie-acum să pun și eu, Brabanțio,

O vorbă bună între ei și tine...

Când nu mai e nimica de făcut,

Fă-ți cruce că durerea a trecut.

Nu plânge după ceea ce a fost,

Căci zgândări numai rana fără rost.

Când soarta vre un lucru ți-a răpit,

Tu uită, și așa te-ai lecuit.

Pe hoț îl furi când râzi de el amarnic,

Pe tine doar te furi când plângi zadarnic.

BRABANȚIO

Iar Cypru-atuncea Turcului să-l dăm,

Căci dacă râdem înapoi ni-l luăm!

Proverbul este bun când toate-s bune,

Proverbul însă mai nimic nu spune,

Când vrei cu un cuvânt să faci uitate,

Dureri ce nu se lasă vindecate.
 O vorbă, fie zahăr, fie fiere,
 I-o vorbă! Iar durerea e durere!
 Și nu cunosc o inimă zdrobită
 Cu vorbe goale numai lecuită...

DOGE

Turcul, cu o flotă puternică, vine-asupra Cyprului.
 Othello, tu mai bine ca oricare altul cunoști întăritu-
 rile din partea locului. Avem acolo noi un loțtiitor de
 toată încrederea, dar părerea generală, suverană în
 materie, numai pe tine te vrea. Trebuie să te mulțu-
 mești prin urmare să-ți întuneci fericirea de moment,
 cu-o expediție grea și afurisită...

OTHELLO

Prea nobili Senatori,
 Acel tiran cu numele de obicei,
 Schimbase patul meu dela o vreme
 Din fier, în pat de puf și de mătase.
 Și-abia aștept plecând să-mi regăsesc
 Cu noua viață, vechea bărbăție, ..
 Umil plecându-mi fruntea 'n fața voastră,
 Imi iau asupra lupta otomană,
 — Cu-o singură dorință: să 'ngrijiți,
 De traiul și de soarta Desdemonei,
 Cum cere firea ei, și-mi cere rangul...

DOGE

Va sta la tatăl ei dacă îngădui...

BRABANȚIO

Eu nu!

OTHELLO

— Nici eu.

DESDEMONA

— Nici eu! — I-aș sta în ochi...

De-atâtea lucruri rele amintindu-i...

— Prea bunule stăpân, îți pleacă-aurul,

Și lasă-mă să-ți cer cu gând curat,

O singură favoare...

DOGE

— Spune

DESDEMONA

— Că-l iubesc,

Pe Maur, și că vreau cu el să fiu,

Dovada cred c'o face fuga mea,

Și 'ntreaga răsturnare a vieții mele.

A lui sunt, el e totul pentru mine!

Eu chipul drag i l-am văzut în suflet,

Și gloriei și vitejiei sale

Pe viață și pe moarte mă închin.

Dar dacă el, ducându-se 'n război,

Mă lasă-acasă — fluture de noapte —

Tot ritual jertfei mele de soție

Mi-l văd zădărnicit, — Și cum să rabd

Povara lipsei lui de lângă mine?

— Lăsați-mă să plec cu el...

OTHELLO

— Lăsați-o.

Vă jur că nu e ca să-mi fac o toană,
 Și nici ca să-mi astâmpere o poftă
 Trezită 'n trup de anii ei mai tineri,
 Ci numai fiindcă-așa frumos ne roagă...
 Ferească Cerul cineva să creadă
 Că asta m'ar putea îndepărta
 O clipă dela marea datorie.
 Ah dacă mica tolbă a lui Cùpidon
 Mai are pentru mine vreo săgeată,
 Și mîințile îmi ia cu jocul dragostei,
 Atuncea gospodinele să facă
 Tingiri din coiful meu, și numai praful
 Aleagă-se din faima lui Othello!

DOGE

Voi singuri între voi vă înțelegeți.
 Dar orice-a fi, luați grabnic hotărîrea,
 Căci pleci chiar noaptea asta.

DESDEMONA

— Noaptea asta?

DOGE

Da, da.

OTHELLO

— Cu dragă inimă.

DOGE (senatorilor)

— Iar mâne,

La ora nouă ne'ntâlnim din nou.
Tu lași Othello-aici pe cineva
Prin care să-ți trimetem alte ordine
Și tot ce te privește în persoană.

O T H E L L O

Vă pot lăsa un ofițer al meu,
Un om de cinste, om de omenie;
Imi paza lui îmi las și pe soție,
Și lui puteți orice încredința.

DOGE

Bun, fie! Noapte bună-atunci.

(lui Brabantio) Virtutea are 'n ea 'un vino'ncoace:
Othello nu mai este brun, — și pace!

1 SENATOR

Viteazule, ai grije de nevastă. (luându-și bun rămas)

BRABANȚIO

Ai grije... — Când un tată e 'nșelat,
Poți spune: vai de bietul ei bărbat! (Ies Doge, Senatori,
Slujbași)

O T H E L L O

Eu însă pentru ea îmi pun și capul. (către Iago:)
— O las în paza ta, cinstite Iago.
Soția ta să-i ție de urît.

Și vezi să meargă bine toate lucrurile.

Să mergem, scumpa mea. Mai am un ceas,

De dragoste și tot... Să ne supunem (ies Othello și
Desdemona)

RODERIGO

Iago.

IAGO

Ei ce spui, inimă nobilă?

RODERIGO

Ce crezi tu să fac?

IAGO

Să te duci la culcare.

RODERIGO

Mai bine mă înnece.

IAGO

Inneceat nu mai faci doi bani! — De ce să te înnece,
omule?

RODERIGO

E-o prostie să trăiești în asemenea condiții. Moartea
e singura rețetă, singura scăpare.

IAGO

Moartea-i o lașitate. Au trecut de patru ori șapte
ani de când, tot învățând să despart binele de rău,

am ajuns la încheerea că omul nu știe să se iubească de ajuns pe sine. Decât să ajung să mă în nec de dragul unei găsculițe, mai bine-mi schimb viața cu aceea a unui urangutan!

RODERIGO

Ce să fac? Imi dau seama că-i o prostie, dar nu-i în puterea mea să fie altfel.

IAGO

Ba este în puterea noastră să fim orice pe lume. Trupul nostru e-o grădină, în care grădinarul e Voința! Pune tot ce vrei în ea: lăptucă sau urzici, cimbru sau isop, ierburi de un singur soi, ori de mai multe. O poți lăsa în păragină dacă ți-e lene, ori face să huzurească dacă o muncești. Puterea de a face într'un fel sau altul e în noi, este 'n Voința noastră. Dacă echilibrul vieței n'ar avea două tipsii de pus în cumpănă, tipsia rațiunii și tipsia pasiunii, pornirea și josnicia apucăturilor noastre ne-ar duce la cele mai triste urmări. Dar avem rațiunea care să ne domolească furiile, îmboldurile cărnei, patimele ne'nfrinate. Drept care eu conchid: că ceea ce tu numești iubire e o nebunie, sau trăznae!

RODERIGO

Ei cum așa?

IAGO

E adică o furnicare a sângelui, pe care o îngăduie voința. Hai, fii bărbat. Să te în neci? Dar ce? ești pisi,

cățel fără ochi? M'am jurat prieten cu tine, și mă simt legat de tine cu otgoane de oțel. Nici când nu ți-am putut fi mai de folos. Pune bani la pungă, și vino după noi. Ascunde-ți mutra după o barbă uzurpată. Repet, pune bani la pungă! Nu se poate ca dragostea Desdemonei pentru Maur să dureze — pune bani la pungă — nici a lui pentru ea. A fost un fulger din senin și tot din senin o să vie și ruptura. Pune bani la pungă. Maurii ăștia sunt nestatornici, — umple-ți punga cu bani. Bucățița pe care el o găsește astăzi dulce ca o roșcovă, mâne i se va părea amară ca un hap... Ea trebuie să-l schimbe, fiindcă-i tânără. Numai când s'o sătura de dragostea lui o să vadă ce greșală a făcut. Și-o să-i dea cu piciorul. Deci pune bani la pungă! Dacă ții neapărat să te duci în Iad, găsește și tu o cale mai plăcută ca înnecul. Fă bani cât mai mulți. Dacă sfințenia unui legământ făcut între un barbar hoinar și o venețiană rea de muscă n'o fi mai tare ca deșteptăciunea mea (plus toate oștile iadului) o vei avea. Bani, fă bani, auzi? Și dă-l dracului de înnec. De asta ne arde nouă? Mai bine spânzurat că ți-ai făcut pofta cu-o femeie, decât înneecat că-ți lasă gura apă.

RODERIGO

Dar juri c'o să m'ajuti? Mai este vreo nădejde?

IAGO

Las' pe mine. Tu fă numai bani. Ți-am spus și o repet: urăsc pe Maur. Tu ai păsul tău, eu pe al meu.

Să ne unim păsurile. Dacă-i pui tu coarne, ți-ai făcut pofta, iar mie mi-ai făcut plăcerea! Multe coc în pântecul vremii. Și vremea va făta! — Mai multe, pe mâne. La revedere.

RODERIGO

Unde ne vedem mâne?

IAGO

La mine-acasă.

RODERIGO

Vin dis-de-diminează.

IAGO

La revedere. Pleacă. — Auzi, Roderigo?

RODERIGO

Ce?

IAGO

Să nu te mai aud de înnec.

RODERIGO

Ce înnec? Mă duc să-mi vând pământul. (iese)

IAGO

Acum să-mi jumulesc eu gugusciucul!

— Adică nu mi-aș bate joc de mine

Pierzându-mi vremea cu 'n prostuț ca ăsta,

Așa, de dragul ochilor? Urăsc pe Maur.

...Se zice 'n târg că nasul și-a vârat
Puțin și 'n așternuturile mele.

O fi, n'o fi, mă rog, să ne 'nțelegem:

De ce n'am presupune că a fost?

La mine ține. Cu atât mai bine.

Iar Cassio, e omul pe sprinceană!

Știu bine, e 'ndoită murdărie

Să-i iau și locul, și să-mi fac și placul.

— Dar cum?... Să văd... — A, iată! Lui Othello,

Încet, încet, i-oi împuia urechile

Că e ceva 'ntre Cassio și dânsa...

El are boiu... Și 'n el, un vino'ncea,

Ce poate da de bănuț... Iar Maurului,

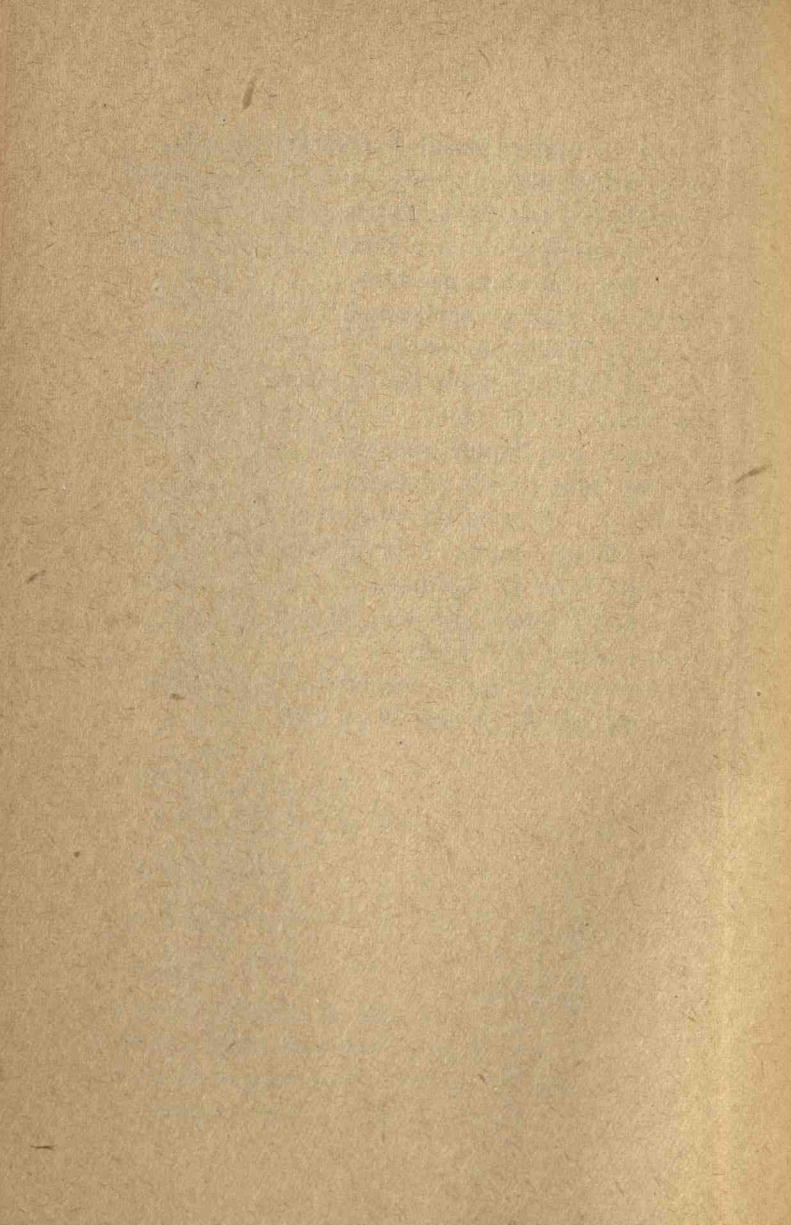
Cu firea lui naivă și deschisă,

O vorbă să-i strecuri, și-l duci de nas,

Cum duci asinul, de urechi.

Bun, monstrul așa dar e conceput,

Rămâne să mai fie și născut... (iese).

(2. 1.) *PORT DE MARE, CYPRU. LOC LIBER LÂNGĂ CHEI*

Intră Montano și doi Domni.

MONTANO

Se poate desluși ceva pe mare?

1 DOMN

(care a venit dela capătul digului)

Nimic decât prăpăd, prăpăd de ape.

Nici pic de pânză între cer și mare.

MONTANO

E zarvă 'ngrozitoare pe uscat.

Dă buzna 'n metereze uraganul.

— Și dacă tot așa se năpustește

Asupra mării, cum să nu se rupă

Scheletele de grindă, din rărunchi,

Sub namila de apă prăvălită?

— Dar flota turcă?

2 DOMN

— Sigur nimicită,!

— Vedeți cum urlă țărmlul, cum se 'ntrec

Balaurii de apă să plesnească
 Din coadă norii, — val-vârtej nămeții
 Sosesc mugind să stingă Ursa mare
 Și aștrii sgribuliți la Polul Nord...
 În viața mea eu n'am văzut atâta
 Svârcolitoare furie de apă...

MONTANO

De nu-i retrasă flota în vreo radă,
 E praf făcută! — Cum să ție piept?
 Intră un al treilea Domn

3 DOMN

O veste bună! Turcii scoși din luptă!
 Furtuna le-a dat flota peste cap!
 Tot planul lor i-acuma la pământ.
 Un nobil vas, venind dinspre Veneția
 A dat de multe vase înecate...

MONTANO

Să fie adevărat?

3 DOMN

— A tras la chei.
 E-o navă veroneză. — Comandantul,
 E Cassio, locotenentul lui Othello,
 Viteazul Maur, — și-i la țarm acuma,
 În vreme ce Othello-i încă 'n larg,
 C'un ordin de comandă asupra Cyprului.

MONTANO

Mă bucur. E un mare comandant.

3 DOMN

Dar cât de vesel Cassaio se-artă
De jalea flotei turce, — când vorbește
De Maur, se 'ntristează, fiindu-i teamă
Să nu se fi 'ntâmpnat ceva din clipa
Când branbura i-a despărțit furtuna.

MONTANO

Ferească Dumnezeu! Am fost sub el,
Și știu ce mai soldat e comandantul.
Să mergem dar la vasul ancorat,
Iar apoi dela țarm să căutăm
Cu ochii pe Othello până unde,
Azur și mare una fac în zare...

3 DOMN

Să mergem da, căci nu aduce anul
Ce poate-aduce ceasul...

Intră Cassio.

CASSIO

— Mulțumesc,

Vitejilor acestei brave insule!

Othello nu de geaba-i lăudă.

Ah, numai dacă Cerul l-ar feri,

Căci pradă elementelor era,

Pe marea 'nfuriată...

MONTANO

— Vasu-i zdravăn?

CASSIO

Un vas voinic, din grindă grea, pilotul,
 Și el un om de-o veche iscusință.
 E tot ce-mi dă un sâmbur de nădejde...

(strigăt de afară)

— O pânză, — o pânză, — o pânză!
 Intră un al patrulea Domn

CASSIO

Dar ce să fie?

4 DOMN

— Orașul dă năvală,
 Și pâlcuri, pâlcuri mișună pe chei,
 Strigând: O pânză!...

CASSIO

— Doamne, dacă poți,
 Dă pânzei tale chipul lui Othello! (salvă de tun)

2 DOMN

O salvă! Asta 'nseamnă că-s de-ai noștrii!

CASSIO

Dați fuga și vedeți anume cine-i!

2 DOMN

Mă duc. (iese)

MONTANO

— Dar cum? Othello s'a 'nsurat?

CASSIO

Și ce 'nsurat! A pus pe-o fată mâna,
De ne mai pomenită frumusețe,
Ceva ce 'ntrece orice 'nchipuire!... (reintră al doilea Domn)
— Ei, cine-a acostat?

2 DOMN

— E unul Iago.

Un sublocotenent al generalului.

CASSIO

Avea cu el un înger păzitor!...
Furtuna, valul, furia văzduhului,
Și stâncile râpoase și nisipurile
Ce-atrag corăbii ca să le înghită,
Au fost pe semne toate 'nfiorate
De-atâta frumusețe, și uitându-și
Natura lor haină, au lăsat
Să treacă printre ele Desdemona...

MONTANO

Să treacă cine?

CASSIO

— Așa se cheamă fata!

Stăpâna, căpitana căpitanului!

— Lăsată 'n seama strașnicului Iago.

Dar bine-au mers! Auzi, în șapte nopți!

Mărite Jupiter,

Ai grije de Othello, — umflă pânzele

Cu pieptul tău, ca să vedem odată

Intrând în radă nava lui înaltă,
— Fă dragostea să-l mâie spre iubită,
Iar nouă să ne toarne foc în vine,
Și Cyprului un fel de viață nouă!

Intră Desdemona, Emilia, Iago, Roderigo.

— A uitate, bogățiile corăbiei
Au și ajuns la țarm! — Intregul Cypru
In fața ei genunchii să-și îndoiaie!...
— Salut Domniță, Dumnezeu cu tine,
Acum și 'n vecii vecilor, amin.

DESDEMONA

Îți foarte mulțumesc. — Dar ce vești ai,
Și ce-mi poți spune de stăpânul drag?

CASSIO

— Că încă n'a sosit... Dar știu că-i bine,
Și că va fi 'n curând aci...

DESDEMONA

— Mă tem.

Dar cum de v'ați pierdut unul de altul?

CASSIO

Grozava ceartă dintre cer și mare
Și nouă ne-a stricat tovărășia...

Dar ce aud? — O pânză! (de afară)

(voce) — O pânză! — O pânză! (salvă)

2 DOMN

O altă salvă în onoarea noastră!
Deci tot ai noștri!

CASSIO

— Vezi te rog ce e! (iese Domn)

(lui Iago)

A, bună ziua sublocotenente. (Emiliei)
 Și bună ziua, Doamnă. — Dragă Iago,
 Să nu te mire-atâta îndrăzneală,
 Când până-acolo merg cu buna creștere,
 Că uite-mi vine să-ți sărut nevasta... (o și sărută)

IAGO

Măcar să-ți dea atât de mult cu buzele,
 Cât mi-e mi dă, — cu gura înainte!...

DESDEMONA

Dar văd că-i o femeieie prea tăcută...

IAGO

Atunci când nu vorbește! — Dacă spun,
 Că nici nu pot dormi de gura ei!...
 Da 'n fața ta — știu eu? — poate că limba
 In inimă și-o vâără, ca din inimă,
 Bărbatul să-și urască...

EMILIA

— N'ai dreptate...

IAGO

Ei par'că nu știu eu... Sânteți icoane,
 In lume; însă mori de vânt acasă!
 Pisici când sgâriați, mironosițe:

Când sunteți vinovate! — draci curați,
Atunci când v'a călcat un om pe coadă,
Bolnave când e'n joc gospodăria,
Și foarte bune gospodine 'n pat!

DESDEMONA

Dar ce mai gură!

IAGO

— Dacă nu-i așa,
Să-mi spuneți Turc! — Din pat plecați hoinare,
Iar când la treabă, — iarăși la culcare!

EMILIA

Eu nu m'aștept la laude din parte-ți...

IAGO

Să nici n'o faci!

DESDEMONA

— Dar ce-ai putea să spui,
De mine, dac'ar fi să-mi faci portretul?

IAGO

Domniță, nu mă pune la 'ncercare:
Căci ori vorbesc de rău, ori nu sunt Iago!

DESDEMONA

Incearcă, hai... — S'au dus în port să vadă?

IAGO

Da, Doamnă.

DESDEMONA

— Nu sunt veselă, dar cată,
Cu vorba s'alungăm urâtul... spune.

IAGO

Să văd...
De creer mi se ține inspirația,
Ca cleiul de o ștofă învechită...
— Să smulgă tot cu el!... — Dar Muza miaue,
Și uite c'a fătat:
La trup ca și la minte minunată,
Ne placi cu trupul, mintea ne desfată!

DESDEMONA

Și dacă o femeie-ar fi deșteaptă,
Dar neagră?

IAGO

— Ea un alb de și-ar găsi,
Cu tenul lui frumos s'ar potrivi!

DESDEMONA

Din ce în ce mai rău!

EMILIA

— Și dacă-i albă,
Dar proastă?...

IAGO

Femeia nu e proastă niciodată:
Căci altfel n'ar rămâne 'nsărcinată!

DESDEMONA

Sunt vechi zicale de făcut lumea să râdă la un pahar cu vin. Atunci, ce cuvinte mai poți avea pentru aceea care-i și urâtă și proastă?

IAGO

Oricât de hâdă și puțin deșteaptă,
Aceaș păcăleală ne așteaptă...

DESDEMONA

Neștiutorule de tine! Ponegrești fără socoteală. Dar ce laudă ai aduce femeiei într'adevăr meritoase, care numai prin puterea virtuților ei pune lacăt gurilor rele?

IAGO...

Frumoasă cine e, și ne'ncrezută,
Cu limbă mare, însă nu limbută,
Bogată, fără-a fi și răsfățată,
Și veselă, dar nu și desfrânată,
Femeia care-și lasă supărarea
La ușe, și la fel și răzbunarea,
Și nu își bate capul, în zadar,
Să facă din țânțar un armăsar,
Femeia care face, dar și tace,
Și ochii după alții nu-și întoarce.
Acea femeie-ar fi o raritate...
— Și dac'ar exista...

DESDEMONA

— Cum se prea poate...

IAGO

Ea n'ar fi bună decât prunci să crească,
— Și uneori ciorapii să-i cârpească!

DESDEMONA

Vai ce 'ncheiere fără duh și noimă! Nu 'nvăța nimic dela el, Emilia, oricât de bărbat ți-ar fi! Ce spui, Cassio, nu-i cam liber la gură?

CASSIO

Vorbește, doamnă, pe față. Trebuie să vedeți în el mai mult un soldat decât un cărturar.

Desdemona înaintează spre port, Cassio îi dă mâna și se depărtează cu ea.

IAGO (aparte)

O ia de mână. Bună idee. Șoptește-i, — minunat! Cu firul acesta firav de paianjen voi prinde un fluture cât Cassio de mare... Așa, surîde-i, bravo... Fă-i curte, asta ți-e căpcana... Dai din cap? asta vreau și eu. Dacă de fandoselile astea nu-ți vei mușca odată degetele! Dacă nu-ți vei pierde locotenența!... Așa, dă-i înainte... Ptiu, ce mai sărutat! Și ce mai reverență! — Bravo... Mai du odată degetele la buze... Ce mai flaute, nu? Pe ele ai să fi suflat... (trompetă afară) Maurul, cunosc trompeta!

CASSIO

El e!

DESDEMONA

Haidem să-i ieșim înainte.

ICASSO

Dar uite c'a și sosit!

Intră Othello cu suita.

OTHELLO

Frumoasa mea războinică...

DESDEMONA

— Othello, dragul meu.

OTHELLO

Pe cât sunt de uimit, pe atât mă bucur
 Să văd c'ai și sosit! — Minunea mea!
 De-i vorba ca furtuna să-mi aducă
 Atâta fericire totdeauna,
 Să sufle vântul până nu mai poate,
 Să-mi ducă nava peste munți de apă,
 S'o urce până 'n piscul lor olimpic,
 Și iarăși s'o scufunde în prăpastie!
 ...De-ar fi să mor, aș vrea să mor acuma...
 In culmea fericirii... Sufletul,
 Imi e așa de plin, că nu văd cum
 Destinul mă mai poate răsfăța...

DESDEMONA

Ferească Dumnezeu!... De ce n'am crede
 Că zile mai frumoase ne așteaptă?...

OTHELLO

Amin. E tot ce pot să spun, copilă...
 Mă 'năbuș — uite vezi? — de fericire...

Primește un sărut, și încă unul...

— Sărutul să ne fie toată cearta. (se sărută)

IAGO (aparte)

Acord desăvârșit... Dar am eu cheia,
I-oi face eu să sune 'n dezacord....

OTHELLO

Să mergem în cetate. — Dragii mei,
Am vești, războiul nostru-i isprăvit.
Dușmanu-i dus la fund!... — Ce face Cyprul?
— Să vezi ce bine ai să fii primită,
Iubirea mea, — am prieteni mulți pe-aicea...
Vorbesc cam fără șir... fiindcă sunt beat,
Sunt beat de fericire... Dragă Iago,
Fii bun și du-te 'n port după bagaje,
Dar ia 'n cetate și pe șef cu tine,
Căci merită! — e tare cum se cade...
Hai vino, Desdemona, și 'nc'odată,
La noi în Cypru fii binevenită...

Ies toți, afară de Iago și Roderigo

IAGO

Caută-mă numaidecât în port.— Vin'aici. Dacă ești om de curaj (și se spune că fricoșii, când sunt îndrăgostiți, au mai mult decât le-a fost dat dela natură) atunci ascultă. Locotenentul noaptea asta e de serviciu la corpul de gardă. Mai întâi trebuie să-ți spun că Desdemona s'a și îndrăgostit de el.

RODERIGO

Nu se poate.

IAGO

Pune-ți degetul pe buze și capul la bătaie. (pune degetul) Dacă a fost ea în stare să cadă nebună după Maur! Și pentru ce? Pentru palavrele și fanfaronadele lui! Dar crezi că-l mai poate iubi de dragul trăncăneli? Ochii ei caută ceva nou. Și ce noutate mai e și aia, să te uiți mereu la dracu? Când sângele nu mai e furnicat de plăceri, ca să-l poți pune pe foc, ca să dai poftei săturate un gust nou, îți trebuie oarecare vino 'ncoace, oarecare potrivire de vârstă, gusturi și frumusețe, — toate lucruri care lipsesc Maurului. În lipsa acestor condiții atât de necesare, toată dragostea ei fragedă se va simți amăgită, inimii i se va apleca, ea va începe să urască pe Maur. În materia asta, natura singură îi va da lecții, și-o va îndemna la altă alegere. Date fiind toate astea—și nu văd în ele nimic nefiresc sau tras de păr — cine e rogu-te, mai vecin cu norocul care se apropie? Cassio, nu? Un flușuratec, — de o conștiință ce nu merge mai de parte de câteva forme de bună-cuviință și omenie, pe care le pune pe el ca mai ușor să-și facă pofta, să-și atingă ținta. Un mare strengar, un vrăjitor de inimi. Un om care știe să tragă cu ochiul, cu urechea. Să miroasă unde-i rost de o femeie. Un drac și jumătate. În plus, pungașul e tânăr, frumos, — are toate acele însușiri după care femeile prostuțe și începătoare

se fac praf. Ce să mai vorbim! O pușlama desăvârșită. Femeia a și dat peste ce-i trebuie.

RODERIGO

Asta n'o cred. Ea-i o fire din cele mai curate.

IAGO

Mofturi. Vinul pe care-l bea e făcut din struguri. Dacă era curată dela Dumnezeu nu mai cădea pe Maur. Fata tatii! N'ai văzut nenorocita cum se juca cu palma lui Cassio? N'ai observat?

RODERIGO

Ei bine, era din politețe...

IAGO

Era din lubricitate, băiatule. Preludiu tainic, la toată povestea asta de gânduri necurate și desfrâu. Se apropiau așa de mult cu buzele, că respirările lor se sărutau. Gânduri murdare, Roderigo. Apropierile astea dintre ei, netezesc drumul. Și odată te pomenești cu drumul bătut, iar la capătul lui: două trupuri ce se 'ntâlnesc! Pfui! — Dar lasă pe mine, dragul meu. Nu de geaba te-am adus din Veneția. Stai de pază noaptea asta. Din ordinul meu. Cassio nu te cunoaște. Eu voi sta pe lângă tine. Tu caută-i pricină. Ori vorbind prea tare, ori râzând de disciplina lui, — ori pe ce cale vrei, și după cum se va ivi prilejul.

RODERIGO

Bun.

IAGO

E iute la mânie, arțăgos. Se poate să te și lovească. Ațâță-l. Doar de o da! Ca eu, pe motivul ăsta, să ridic Cyprul în sus. Scandal, care nu se va putea potoli decât cu debarcarea lui Cassio. Prin asta, cu mijloacele la 'ndemână, tu te vei afla mai aproape de dorința ta, înlăturate fiind acele obstacole ce altfel îți cam taie calea.

RODERIGO

Voi face cum e mai bine.

IAGO

Bizuie-te pe mine. Caută-mă numaidecât în oraș. M'a însărcinat Maurul să-i cobor bagajele.
La revedere.

RODERIGO

La revedere (iese)

IAGO

Că o iubește Cassio, sînt sigur.
Că ea-l iubește, nu e de mirare.
Othello, cât e de nesuferit,
E-o fire iubitoare și statornică,
Un soț cuminte pentru Desdemona.
Și eu iubesc puțin pe Desdemona,
Dar nu cu trupul, nu! — deși, știu eu?
Cam greu m'aș da 'napoi la o adică...
Dar dragă mi-e, de dragul răzbunărei...

Căci Dracul desfrânat a călărit,
 Puțin, se pare, și în șaua mea...
 Gând negru ce mă roade ca otrava,
 De care n'am să scap decât în clipa
 Când suntem chit, femeie cu femeie!
 Sau cel puțin când l-am făcut pe Maur,
 Nebun de gelozie! — Drept aceea,
 De pot da drumul micului copoi, (arată după Roderigo)
 Să-i ție bine urma, Cassio,
 Imi cade, pac! în mână... L-înegresc,
 Cât pot mai bine 'n ochii lui Othello
 (Mă tem, și el să nu se fi 'ndulcit
 Vreodată la boneta mea de noapte...).
 — Și-l fac pe Maur să mă ia în brațe,
 Din el fiindcă-am făcut un biet măgar...
 Un biet nebun din omul de-altădată...
 (arată la cap) Am tot aci. Deși cam îmbâcsit...
 Dar nu-i nimica. Fapta necurată
 Abia pe drum la față se arată. (iese)

(2. 2.) O STRADĂ

Intră un Herald cu o proclamație. Lume după el

HERALD

E voia lui Othello, nobilul și viteazul nostru general, ca după veștile sosite cu privire la nimicirea flotei musulmane, om de om să sărbătorească triumful. Faceți jocuri, aprindeți focuri de bucurie, petreceți și vă 'nveseliți, care după cum vă spune inima. Fiindcă pe lângă veștile binefăcătoare, mai e și ziua nunței sale. Drept care, a binevoit să dea această pro-

clamație. Toate localurile sunt deschise, și-i voie deplină să petreacă lumea, dela această oră 5, și până la clopotul care va bate 12. Cerul binecuvânteze insula Cypru, și pe nobilul nostru general, Othello. (iese)

(2. 3.) SALĂ DE CASTEL

Intră Othello, Desdemona, Cassio, suită

OTHELLO

Tu Cassio, stai de veghe toată noaptea.
Așa ca s'arătăm că și petrecerei
Noi știm să punem frâna de cuviință.

CASSIO

Am dat lui Iago toate îndrumările,
Dar și așa, cu ochii mei veghea-voi.

OTHELLO

Bun. Iago-i om onest. Te las cu bine.
Iar mâne vino cât de dimineață.
(Desdemonei) Iubito, haidem. Ziua încheiată,
Ne-așteaptă încă clipa minunată.
Noapte bună. (ies Othello, Desdemona, și suită)
Intră Iago.

CASSIO

Bine că vii, Iago, mergem la corpul de gardă.

IAGO

Nicio grabă, locotenente. Nu-i încă zece. Generalul ne-a dat drumul așa de vreme, de dragul Desdemonei.

Și să nu i-o luăm în nume de rău: până acum nici n'a avut, săracul, o noapte cu ea. Și pe ochii mei, nurlie femeie.

CASSIO

A, e o femeie de toată frumusețea.

IAGO

Și rea de muscă, te asigur.

CASSIO

Făptură fragedă și dulce.

IAGO

Ii joacă ochii 'n cap, — îți vorbește cu geana!

CASSIO

Ochi îmbietori, e adevărat. Dar care totuși au în ei ceva nevinovat.

IAGO

Dar vorba? Trâmbiță de dragoste!

CASSIO

O femeie, desăvârșirea însăși!

IAGO

Ei, Domnul le aibe 'n pază așternutul. Hai, locotenente, că am un vas cu vin, și afară ne-așteaptă niște Cyprioți, băieți de viață, să bem în sănătatea negrului Othello.

CASSIO

Nu noaptea asta, dragă Iago. N'am chef deloc de băutură. De ce nu există și mijloace mai cuvincioase de sărbătorit lumea!

IAGO

Dar sunt prieteni de-ai noștri. Doar un pahar. Beau eu pentru tine.

CASSIO

Doar un pahar am băut și seara asta, și încă bine stropit cu apă, și uite fața mea... (îi arată fața) E o slăbăciune a mea, nenorocitul de mine!

Și n'am curajul s'o mai pun la 'ncercare.

IAGO

Hai dragă, noaptea asta-i chef și zaiafet. Ne invită băieții.

CASSIO

Unde sunt?

IAGO

Aici, la ușe. Fii bun și poștește-i înăuntru.

CASSIO

Bine, dar să știi c'o fac în silă (iese).

IAGO

Să-i pot turna pe gât numai atâta:

O cupă peste cupa de-adineaurea,

Și gata, se va da la om mai rău

Ca javra Desdemonei!... — Roderigo,
 Sărmanul meu sitar, de altă parte,
 Intors pe dos de dragoste, îi trage
 Clondire 'ntregi în cinstea Desdemonei,
 Și stă la pândă! — Trei flăcăi din Cypru,
 Trei inimi de jeratec, — tot ce are
 Mai bun acest ținut, — trei inimi gata
 Să-și apere onoarea 'n vârful spadei,
 Sunt strânși la un pahar în noaptea asta,
 Și stau și ei la pândă... — Am să fac,
 In mijlocul bețivilor, pe Cassio
 Să-și dea în petec, să jicnească insula!
 — Dar uite vin!... Să pun eu tot la cale,
 Și barca-mi va sălta ușor, la vale!...

Reintră Cassio, cu Montano și Domni; urmează slujitori cu vin.

CASSIO

Dracu să mă ia, că m'am și chirchilit!

MONTANO

Ei dă-o'ncolo. N'a fost nici o litră! Pe onoarea mea de soldat.

IAGO

Să bem, băieți. (cântă)

Să-i tragem la măsea,

Să-i tragem la canea,

Soldatu-i om deschis,

Și viața e un vis,

Să-i tragem la măsea.

Să bem, băieți. Dați vin încoace.

CASSIO

Dracu să mă ia, al dracului cântec!

IAGO

L-am învățat în Anglia, unde lumea știe să bea. Danezul, Germanul, Olandezul cu burta cât o damigeană, la băutură, he-hei, sunt un fleac pe lângă Englezul nostru.

CASSIO

Așa de tare să fie englezu 'n băutură?

IAGO

Englezul? Da-l bea turtă pe Danez, și abia după aia se pune să-i tragă; n'apucă să asude, și-a și băgat sub masă pe German; iar după ce a băgat în cofă și pe Danez, abia atunci s'așează pe băutură.

CASSIO

In sănătatea generalului.

MONTANO

Așa-i, în sănătatea generalului.

IAGO (cântând)

*Era Ștefan un rege mare,
Un galben haina îl costa,
Dar el mereu se văita,
Că scumpă e, afar' din cale!*

*Era Ștefan un rege mare,
Iar noi, de neam ceva mai prost...
Mândria însă ne omoară,
— Ia-ți haina, deci, și fii ce-ai fost.*

— Să bem, băeți, să bem!

CASSIO

Da ăsta-i și mai strașnic ca ălălant!

IAGO

Să-i mai zic odată?

CASSIO

Nu, că nu prea merge cu slujba noastră. Nu face nimic: Cerul e deasupra noastră, și sunt suflete pe lume care vor fi mântuite, altele care nu!

IAGO

Asta-așa e, dragă locotenente.

CASSIO

Din partea mea, fără să jicnesc pe general, sau pe vreunul din șefii mei, — sper să fiu printre cei mântuiți.

IAGO

Și eu, locotenente.

CASSIO

Și tu. Dar nu 'nainte mea, te rog... Locotenentul trece înaintea sublocotenentului... Dar să nu mai vorbim de asta. Hai la treaba noastră. Doamne iartă

greșalele noastre. Domnii mei, să ne vedem de treabă. Să nu credeți, domnii mei, că-s beat. Uite, nu-i ăsta locotenent? (se pipăie singur) Nu-i asta mâna lui dreaptă? Asta, mâna lui stângă? Păi asta 'nseamnă că sunt beat? Uite cum mă țin pe picioare, uite cum vorbesc...

TOȚI

Minunat, mai e vorbă!

CASSIO

Nu-i așa? Atunci cine spune că sunt beat? (iese)

MONTANO

Pe esplanadă, camarazi! Să punem strejile! (ies ceilalți)

IAGO

Văzuși pe camaradul de-adineaurea?

Soldat, să-l pui alături de Cezar!

Dar cum ia un pahar de vin, e gata:

Virtute, viciu, fac la el un echinox!...

Păcat, păcat de el! — Cu toată 'ncrederea,

Pe care-o pune 'n omul lui, Othello,

Mă tem, cu blestemata-i de meteahnă,

Să nu ne puie insula pe foc...

MONTANO

Dar cum? E des așa?

IAGO

— Preludiul somnului:

La ceas se uită țintă ore 'ntregi

Când patul nu și-l simte învârtindu-se...

MONTANO

Ar fi atunci de spus și generalului...
 Căci bun din fire, poate vede 'n Cassio
 Nimic decât valoarea de ostaș,
 Când poate — nu-i așa? — se cer și altele...

Intră Roderigo.

IAGO (aparte lui Roderigo)

Ei ce faci Roderigo? Du-te repede,
 Hai, du-te după el, auzi? (iese Roderigo)

MONTANO

— Păcat,

Să pună 'n mâna unui om pierdut,
 Un post așa de mare... S'ar cădea,
 Știu eu? să i se-atragă luarea-aminte...

IAGO

Eu nu, în orice caz. Pe ce-am mai scump,
 Mi-e drag, mi-e drag ca ochii mei din cap!
 Mi-aș da și viața, numai ca să-l scap...
 Dar ce e? Ce s'aude? (de afară) (voce) — Ajutor!

Reintră Cassio luptând cu Roderigo

CASSIO

Pungaș și secătură!

MONTANO

— Ce-i locotenente?

CASSIO

O javră care vrea să mă învețe
Ce-i aia datorie... Am să-l toc,
Să-l fac saladă!

RODERIGO

— Tu pe mine?

CASSIO

Mai faci și pe grozavul? (îl lovește)

MONTANO

Dar stai, locotenente! (îl oprește) Ce-ai de gând?

CASSIO

În lături, că-ți retez și ție botul!

MONTANO

Poftim, te-ai îmbătat! Ești beat.

CASSIO

— Beat eu? (se bat)

IAGO (aparte lui Roderigo)

Tu șterge-o hai, și strigă că-i răscoală!

— Dar, dragul meu locotenent, dar Domnilor,

Se poate? Ajutor!... Montano! Cassio!...

Săriți într'ajutor... Ha, bună pază! (se trag clopote)

Mai trag acum și clopotul! — Ei drace,

Să vezi că se ridică tot orașul!

Dar pentru Dumnezeu, locotenente,
O să ne crape-obrazul de rușine!

Reintră Othello și suită.

OTHELLO

Dar ce e? Ce-i cu voi?

MONTANO

— Na, drace, sânger!

Ah sunt lovit de moarte!... (leșină)

IAGO

— Dar opriți-vă

Oprește-te, locotenente. Dragii mei,
Vă pierdeți capul! — Nu vă e rușine,
De general? Pe semne-ați căpiat!

OTHELLO

Dar ce mai e și asta? Am scăpat
De Turci, ca între noi să ne ucidem?
Rușine să vă fie! — Ce barbari!
— Pe pielea lui o face cine mișcă!
— Să nu mai tragă clopotul, că scoate
Din fire tot orașul! — Ce-a fost asta?
Cinstite Iago, parcă-abia respiri,
Hai spune, ce e, — cine-a început?
Pe dragostea ce-ți port, te rog, vorbește.

IAGO

Dar n'am habar... Mai până adineaurea,
Eu prieteni i-am știut, mai prieteni poate
Ca soarele cu luna...

Când iată că, par'că loviți cu leoca,
 Ii văd că se încaieră,
 Și sabia și-o vără unu'ntr'altul!
 Idee n'am din ce s'au luat, sărmanii...
 Mai bine-mi reteza un Turc picioarele,
 Decât să mă aducă-aicea martor!

OTHELLO

Dar cum să-ți ieși, Mihai, așa din fire?

CASSIO

Te rog, mă iartă, nu pot spune-o vorbă...

OTHELLO

Montano, te știam un om de treabă,
 De-aleasă și cuminte tinerețe,
 Mai toți te laudau. Frumosu-ți nume
 Trecea nestânjenit din gură 'n gură...
 Și-acum să ți-l mânjești, — s'ajungi să treci
 Drept un chefliu și-un zurbagiu de stradă?
 Răspunde, haide.

MONTANO

Mă zbat cu moartea... Rogu-te, mă cruță
 De ori și ce sforțare... Ai pe Iago...
 Iți poate spune tot ce știu și eu...:
 Căci nu mă știu cu-o iotă vinovat,
 Cu vorba sau cu fapta, — afară numai,
 De nu-i o vină dragostea de sine,
 Și nu e un păcat să-ți aperi viața,
 Când altul ți-o atacă din senin...

OTHELLO

Pe ce-am mai scump, mă scoate-ți din sărite!
 Incep să văd doar roșu 'n fața ochilor...
 Un pas să fac, o mână să ridic,
 Și gata, s'a sfârșit cu voi!
 Eu vreau să știu cine-a 'nceput scandalul.
 Căci frate bun să-mi fie, frate geamăn,
 Cu mine-a terminat-o! — Cum adică,
 Intr'o cetate 'n stare de război,
 Ce încă stă cu sufletul pe buze,
 Ca orbii să ne batem între noi,
 Și unde? Lângă corpul meu de gardă?
 Și noaptea? E de nemaiauzit!
 — Vreau, Iago, tot să știu.

MONTANO

— Dacă te simți

Legat prin grad sau altă-apropiere,
 Să nu vorbești decât cu părtinire,
 Atuncea Iago, nu mai ești soldat...

IAGO

Ah nu lovi în tot ce am mai scump...
 Mai bine limba taie-mi-o decât,
 S'o las să se atingă de un Cassio!
 Dar sper că n'o să-l coste adevărul...
 Deci iată cum stă cazul, generale.
 Montano sta cu mine-aci de vorbă,
 Când peste noi dă unul fugărit,
 De Cassio, — strigându-ne Ajutor!

Căci Cassio sta gata să-l străpungă...
 Montano face-atunci un pas spre Cassio,
 Și-l roagă să se-astâmpere; iar eu,
 Mă duc să-l fac pe celălalt să tacă!...
 Să nu ridice — cum s'a și 'ntâmplat —
 Cu larma lui, orașul în picioare.
 Dar iute la p̄cior, o și tulise!
 Și n'apuc să mă 'ntorc, c'aud un zangăt,
 — De săbii!... — și pe Cassio 'njurând,
 Cum nu l-am auzit în viața mea!
 Mă duc la ei, și-i văd încăerați...
 — Așa cum i-ai văzut și tu, — adineaurea...
 Mai mult decât atâta nu mai știu...
 Decât că... omu-i om... și-și pierde capul...
 Adesea dai în cel ce-ți vrea doar binele...
 Așa poate și Cassio, săracul...
 Mai fiind și scos din minți cu vreo insultă,
 De haimanaua aia care-a șters-o...

O T H E L L O

Văd, Iago, foarte bine,
 Că vrei din datorie și iubire,
 Pe Cassio să-l faci scăpat... (lui Cassio) Mi-ești drag,
 Dar Cassio, de astăzi înainte,
 In tine nu mai am un ofițer.

Reintră Desdemona cu suită

Poftim, și pe iubită mi-au trezit-o!

— Ce lecție vă trebuie!...

D E S D E M O N A

— Dar ce-i?

OTHELLO

Nimic, iubito... Mergem la culcare...

(lui Montano care e ridicat)

Cu mâna mea eu rana-am să ți-o caut....

Plecați acum...

Mai dă o raită, Iago, prin oraș

Și vezi să fie liniște... — Iubito,

Așa e viața asta de cazarmă,

Trezit din somn mereu de o alarmă... (ies toți afară
de Iago și Cassio)

IAGO

Dar ce? Ești rănit locotenente?

CASSIO

O rană fără leac.

IAGO

Ferească Dumnezeu!

CASSIO

Reputația, reputația, reputația... Mi-am pierdut
reputația... Am pierdut partea nemuritoare din
mine... Ce-a mai rămas e animalul... Reputația
mea, Iago, reputația mea...

IAGO

Ehei, credeam că-i vorba de o rană corporală! De
asta te plângi tu? Reputația? Ce-i aia? Un cuvânt
fără rost. O bânguială! — Reputația! Obținută mai
totdeauna pe nedrept, și pierdută tot așa. Nu ți-ai

pierdut nicio reputație. Afară poate de aceea de a nu avea niciuna! Ai o mie de mijloace, omule, să câștigi din nou pe general! Ai căzut puțin în disgrație... Ei și? O mică supărare a lui... Mai mult de ordin disciplinar, decât din inimă... Așa cum ți-ai bate cânele, ca să sperii un leu! O vorbă, două, și l-ai înmuiat!

CASSIO

Sau poate l-am făcut să mă disprețuiască și mai mult... Un comandant așa de bun, și eu, un ofițer așa de păcătos!... Un bețiv și un scandalagiu... Ce rușine, Iago, ce rușine... Beat, auzi?... Vorbind ca un papagal, certându-mă și înjurând, dându-mi ifose, făcând pe spadasinul cu propria mea umbră! Ah duh nevăzut al vinului! Dacă nimeni nu ți-a spus încă pe nume, îți voi spune eu: ești Dracul!

IAGO

Cine era acela după care fugeai cu sabia?

CASSIO

Habar n'am.

IAGO

Nu se poate.

CASSIO

Sunt în capul meu o groază de lucruri. Dar nimic limpede. O ceartă. Dar de ce? Vai Doamne, cum pot oamenii să-și pună singuri în gură un dușman care să le fure mințile, — cum de simțim noi plăcere, bucurie, voluptate, în a ne preface singuri în bestii!...

IAGO

Dar te văd teafăr și întreg... Cum de ți-ai revenit?

CASSIO

Așa a găsit de cuviință demonul beției, să facă loc demonului mâniei. Cui pe cui se scoate. Ca de fapt să mă disprețuiesc și mai mult...

IAGO

Ei lasă, prea faci și tu pe moralistul. E drept că la vremea, în locul și în împrejurările în care ne aflăm, pe insula asta, bine-ar fi fost să nu se 'ntâmple... Dar ai făcut-o, ai făcut-o! Vorba e cum s'o dregem...

CASSIO

Să zicem că-i cer postul înapoi. El o să-mi spuie: bețivule! Ei bine, o sută de guri să am, ca hidra din Lerna, și-un cuvânt ca ăsta le 'nchide pe toate! Mă lasă, — n'auzi? — om în toată firea. Și peste cinci minute, îmi pierd mințile, peste alte cinci: bestie în toată regula!... Ciudat lucru când te gândești... Ce însemnează un pahar, numai un pahar mai mult. Par'că are 'n el pe diavolul!

IAGO

Ce diavol! Vinul bun e un tovarăș minunat! Numai să știi cum să-l iei!... Nu mai tuna și fulgera contra prietenilor... Ascultă, dragă locotenente, sunt eu sau nu prietenul tău?

CASSIO

Prieten... N'am văzut-o adineaurea?... Auzi d-ta, beat!...

IAGO

Se 'ntâmplă!... Cine nu-i odată beat în viața lui? Dar eu să-ți spun ce trebuie să faci... General e acum, nevasta generalului... Ce mai vorbă, e în al noulea cer după ea... După nurii și farmecele ei... Spune-i, Domnule, păsul... n'o lăsa în pace până nu-ți recapeți postul... O femeie ca ea, bună și apropiată, o fire așa de binecuvântată, ar simți ca o pată pe conștiință să nu facă mai mult chiar decât i-ai cere. Roag'o în genunchi, să dreagă scrântitura asta ivită în prietenia dintre soțul ei și tine, și capul mi-l pun că osul scrântit va arăta mai frumos ca mai 'nainte...

CASSIO

Sfatul nu e rău.

IAGO

O spun din dragoste sinceră și onestă prietenie...

CASSIO

Mi-e-mi spui? Să știi că mâne cu noaptea 'n cap mă duc la buna și curata Desdemona, s'o rog să-mi vie într'ajutor... Ar fi să-mi iau câmpii, să cred că m'am potmolit aci!

IAGO

Asta spun și eu! Noapte bună locotenente, — mă duc să dau o raită prin oraș...

CASSIO

Noapte bună, oneste Iago (iese).

IAGO

Mai spuie cineva că sunt om rău,
Când dau un sfat așa de cum se cade!
Nimica mai ușor decât să faci
Să-și plece-azul buna Desdemona...
E darnică din fire cum e soarele...
Iar cât privește Maurul, — de-ar fi
Să-și lepede religia, botezul,
Credința în simbolul Mântuirii,
Așa 'l încătușează cu-o privire,
Că face ori ce vrea din el, cu-o vorbă!
Un gest al ei, e lege pentru Maur,
In mâna ei, i-o biată jucărie...
Și sunt atunci om rău dacă mi-l pun
Pe calea care duce drept la țintă?
— Dar zei deștepți ai Iadului, — cu cât
Vrea Dracul să se 'mbrace mai în negru,
Cu - atât își pune haină mai cerească...
Așa fac eu acum!... In timp ce omul,
Cinstit sărută poala Desdemonei,
Iar ea se roagă pentru el la Maur,
Otravă în ureche eu strecor,
Și-i spun că-i lucru necurat la mijloc...
Așa ca pe măsură ce îl roagă,
Pe-Othello tot mai mult să-l și deguste.
— Și astfel o 'nnegresc în ochii lui...

În timp ce ea de bună voie-mi țese,
Un laț în care pîn'la urmă-i prind pe toți...

Reintră Roderigo

— Ei, ce e, Roderigo?

RODERIGO

Iată-mă alergând, dar nu ca un câne la vânat, ci ca o javră care numai ajută haita cu schelălăiala! Bani mi s'au dus pe gârlă. Azi noapte am fost ciumăgit în toată legea! Și ce-mi rămâne să spun e că m'am săturat. Mă duc înapoi la Veneția, fără un ban în pungă, dar cu ceva mai multă minte la cap...

IAGO

Ce rău, ce rău când omul se pripește...

O rană 'ncet, încet se lecuiește,

— Lucrăm cu capul, nu lucrăm cu farmecele;

Iar capul mai gândește, potrivește...

— Nu merge strună fiindc'ai fost lovit?

Dar tu cu lovitura asta uiți

C'ai scos din circulație pe Cassio!

Sunt multe lucruri care cresc sub soare,

Dar primăvara nu vine cu-o floare...

Răbdare deci... Ia uite, crapă zorile!

Cum trece timpul când e omul mulțumit!

— Hai, pleacă... Pe curând vei ști mai multe, (Roderigo

iese)

— Sunt două lucruri de făcut acum:

Nevasta să-mi trimet numaidecât,

La Cassio, să-i vadă 'ntreținuta...
Iar eu, ținând de vorbă pe Othello,
Să-l fac s'apară chiar când Desdemona
Pe Cassio îl are la picioare!...
I-un plan măestru... — Repede cu el,
Să batem fierul până-i cald, altfel... (iese)

(3. 1.) *IN FAȚA CASTELULUI*

Intră Cassio și câțiva muzicanți

CASSIO

Cântați aici. — V'așteaptă plată bună,
Cântați ceva în cinstea generalului (muzicanții cântă).

Intră Clown.

CLOWN

Da ce, muzicanților, instrumentele-astea au fost la
Neapol că vorbesc așa pe nas?

I MUZICANT

Cum pe nas?

CLOWN

Păi nu dai aeru pe nas?

I MUZICANT

Sunt instrumente de vânt...

CLOWN

Atunci fă-le vânt, și șterge-o!

I MUZICANT

Ce vorbă mai e și asta?

CLOWN

Păi nu spui că sunt instrumente de vânt? Luați banii ăștia și aflați că generalului i-a plăcut foarte mult muzica voastră, dar tare-ar vrea să n'o mai audă! Nu-i place gălăgia!

I MUZICANT

Bun, nu face nimic.

CLOWN

Dac'aveți muzică d'aia care nu s'aude, dați-i drumul! Dar d'ailaltă, generalul nici nu vrea s'audă...

I MUZICANT

Imi pare rău, dar muzică să nu s'audă nu avem.

CLOWN

Puneți-vă atunci instrumentele 'n cui, și p'aci vă e drumul. Faceți-vă aer! (ies muzicanții)

CASSIO

Auzi tu, dragul meu?

CLOWN

N'aud niciun « dragul meu ». Te-aud pe tine.

CASSIO

Dar sfârșește odată cu jocurile astea de cuvinte. Ia un mic bănuț de aur și dacă doamna care 'nsoțește

pe soția generalului s'a deșteptat, spune-i că un oarecare Cassio ar vrea să-i spuie două vorbe. Fii bun, te rog.

CLOWN

S'a deșteptat, știu eu. Numai să fie deșteaptă și să vie!
Dar voi fi așa de drăguț să-i aduc la cunoștiință...

CASSIO

Te rog, dragul meu (iese Clown).

Intră Iago.

— La timp sosești!

IAGO

Dar n'ai dormit deloc?...

CASSIO

— Ce să mai dorm?

Crăpa de zi când noi ne despărțeam.
Mi-am luat curajul să trimet Emiliei.
O vorbă, să o rog să-mi dea prilejul
Să văd pe buna noastră Desdemona...

IAGO

Mă duc să ți-o trimet... Voi face-așa,
Ca Maurul să fie ocupat,
Să poți vorbi cu ea pe îndelete...

CASSIO

Imi faci un bine... (Iago iese) N'am mai pomenit,
Un om așa de bun și cum se cade.

Intră Emilia.

EMILIA

A, bine că te văd, locotenente.
 Imi pare foarte rău de ce-ai pățit...
 Dar n'avea teamă... Trece. Desdemona,
 Vorbește chiar acum generalului.
 Ea stăruie săraca... Insă Maurul
 Dă zor că cel rănit e om cu vază,
 In Cypru, și e greu să 'nchidă ochii...
 Dar nu-i nevoie să-l mai roage alții,
 Că are grije el, și-abia-așteaptă
 Prilejul să te facă iarăși om...

CASSIO

Dar dacă s'ar putea, te rog, să am
 Cu ea numai o mică întâlnire...
 Așa 'ntre patru ochi...

EMILIA

— Dar cum să nu?
 Poftește, te strecor eu pân' la dânsa,
 — Să-ți poți deschide inima...

CASSIO

— Te rog (ies).

(3. 2.) *ODAE IN CASTEL*

Intră Othello, Iago, ofițeri (domni)

OTHELLO

Tu Iago, dă pilotului scrisorile,
 Și spune să prezinte senatorilor,

Salutul meu. Mă duc să văd lucrările,
— Tu vino după mine...

IAGO

— Vin îndată.

OTHELLO

S'o luăm atuncea spre fortificații.

OFIȚERI

La ordinele tale, Excelență (ies).

(3.3.) *GRĂDINA CASTELULUI*

Intră Desdemona, Cassio, Emilia.

DESDEMONA

Fii sigur, dragul meu, că pentru tine
Fac tot ce-mi stă'n putință...

EMILIA

— Scumpă Doamnă,

Pe soțul meu îl doare-așa de mult,
De par'că-i el în joc!

DESDEMONA

— I-un om de treabă.

— Nu, n'avea grije, Cassio. Voi face,
Din voi doi prieteni buni ca mai 'nainte...

CASSIO

Prea bună Doamnă, orice soartă voi avea,
Rămân pe viață robul tău plecat.

DESDEMONA

Tu ții la soțul meu, și-l prea cunoști...
 Cu tine vrea să dea numai o lecție,
 Atuncea când te ține la distanță...

CASSIO

De nu m'ar ține însă prea mult, Doamnă!
 Și-atuuci să-i toarne lumea în ureche
 Ba una, împotriva mea, ba alta,
 Iar el pe mine, tot mai supărat,
 Cu vremea să mă dea de tot uitărei...

DESDEMONA

N'ai nicio grije, — ai cuvântul meu,
 Că locul tău rămâne-al tău! Fii sigur,
 C'atuncea când îmi iau ceva asupra,
 Eu fac! — Îți spun că nu-l mai las în pace,
 Il țin până târziu, i-aduc aminte
 La masă sau când merge la culcare,
 Il fac să nu mai vadă 'n fața ochilor
 Decât pe Cassio, fii vesel Cassio,
 Nici moartă nu mă las!...

Intră Othello și Iago, dela distanță.

EMILIA

— Sosește, Doamnă.

CASSIO

Să plec atunci...

DESDEMONA

Ba stai să vezi cum îi vorbesc...

CASSIO

Nu Doamnă, nu mă simt la largul meu...
Cu alt prilej...

DESDEMONA

— Ei bine, fă cum vrei... (iese Cassio)

IAGO

Hm!... Nu-mi prea place...

OTHELLO

— Ce nu-ți place, Iago?

IAGO

Știu eu... adică nu... nimica toată!...

OTHELLO

De Cassio, de nu mă 'nșel, s'a despărțit...

IAGO

De Cassio? Aș nu cred... — Cum adică?
S'o șteargă pe furiș când tu intrai?

OTHELLO

Și totuși era el!...

DESDEMONA

— Iubitul meu,
Ce bine c'ai venit!... A fost aicea

Un biet nenorocit care tânjește
 În umbra casei tale, și te roagă...

OTHELLO

De cine-i vorba?

DESDEMONA

— Știi și tu, de Cassio...

Iubite, dacă am puțină trecere
 În ochii tăi, îl iartă biet sărmanul...
 I-un om cinstit...— i-o poți citi în față...
 Și care te iubește... Ce-a făcut,
 A fost dintr'o scăpare... Te implor,
 Recheamă-l...

OTHELLO

— Cum? A fost aici?

DESDEMONA

— A fost,

Așa de amărit, că și-a lăsat
 În mine par'că, parte din durere...
 Mă doare 'n suflet pentru el... Să-l chem?

OTHELLO

Nu, nu acuma, dragă Desdemona...

DESDEMONA

Dar când?

OTHELLO

— Iubito, mai curând ori mai târziu

DESDEMONA

De pildă azi la cină...

OTHELLO

— Astă seară?

DESDEMONA

La prânz atuncea, mâne...

OTHELLO

— Nu-s acasă.

Iau masa în oraş cu ofiţerii.

DESDEMONA

Atuncea seara... Ori mai bine Marţi...
 La prânz... ori dacă vrei de dimineaţă...
 Ori Miercuri... Inşă nu şi după Miercuri...
 Il costă-aşa de mult!... La drept vorbind,
 Greşala lui, în timp de pace, o dojană
 Cel mult îi atrăgea!... Dar fiind război,
 E lumea mult mai aspră... Când să vie?...
 Hai spune! — Mă întreb, cam ce-ai putea
 Să-mi ceri vreodată, ca şi eu să stau
 Ca tine, şi să nu spun un cuvânt...
 Cum? Cassio al tău care venea
 Cu tine în peşit, — şi cum spuneam,
 Ceva de tine, ca un leu sărea,
 Să n'aibe-atâta trecere la tine?
 — Te-asigur, eu aş fi ceva mai bună.

OTHELLO

Ei bine-atunci să vie când o vrea...

Odată ce-mi ceri tu...

DESDEMONA

— Și mult îți cer!

E-așa cum te-aș ruga să-ți pui mânușile,

Sau haina că e frig... să vii la masă...

Să faci ceva care și ție-ți place...

Fii sigur, la 'ncercări ceva mai grele,

Și mai primejdioase mi te-aș pune

De-aș vrea să-ți pun iubirea la 'ncercare...

OTHELLO

Dar fac, fac tot, n'auzi?... — Atâta numai,

Fii bună și mă lasă-o clipă singur...

DESDEMONA

Dar cum să nu?... Atunci la revedere.

OTHELLO

Și vin numaidecât apoi la tine.

DESDEMONA (Emiliei)

Să mergem! (lui Othello). Inșă ori-ce-ar fi să fie,

A ta sînt, dragul meu, și a ta rămân (ies Desdemona
și Emilia)

OTHELLO

Ah, ce mai prefăcută!

Și dacă nu mi-ar fi așa de dragă!

Să nù o mai iubesc? Ar fi ca lumea
Din nou să intre 'n haos...

IAGO

Stăpâne drag...

OTHELLO

— Ai spus ceva tu, Iago?

IAGO

Când curte îi făceai, știa și Cassio
De tot ce se 'ntâmpla?...

OTHELLO

— Din fir-a-păr...

De ce întrebi?

IAGO

— Știu eu? — Așa-mi veni.
— Dar fără supărare...

OTHELLO

— Ce-ți veni?

IAGO

Habar n'aveam că el o cunoștea.

OTHELLO

Dar cum să nu? Făcea chiar legătura...

IAGO

Intr'adevăr?

OTHELLO

— Ei cum « într'adevăr »?

Adică te 'ndoiești cumva de Cassio?

IAGO

Ba nu... Știu eu?

OTHELLO

— Ei spune tot ce știi...

IAGO

Știu eu?...

OTHELLO

— « Știu eu »! Dai zor mereu cu asta!

De par'că ai avea în gând un monstru
 Ce nù poate să nască!... — Spune omule,
 Doar singur îmi șopteai mai adineaurea,
 Că nu-ți prea place... Ce anume?... Vorba ei,
 Cu Cassio?... Iar când îți spun că-i omul meu,
 Dai iar din cap, și spui mirat: Intr'adevăr?
 De par'că ți-a trecut prin cap deodată,
 Știu eu?... o grozăvie... — Dacă ții,
 La mine, spune-ți gândul...

IAGO

— Drag stăpâne,

Tu știi cât te iubesc...

OTHELLO

— Știu foarte bine...

Și tocmai fiindcă știu că mă iubești,

Și vorbele cu grije-ți cumpănești,
 De aceea-aceste șovăeli mă miră...
 La orișicare altu-ar fi o tactică...
 Din partea unui om onest sunt, însă,
 Un fel de răbufneli ce dau pe față
 Un suflet care și-a pierdut răbdarea...

IAGO

Aș pune mâna 'n foc pentru un Cassio...

OTHELLO

Și eu.

IAGO

— Un om să fie așa cum pare...
 Ori dacă nu, la cè bun să mai fie?

OTHELLO

Așa-ar fi drept: să fie-așa cum pare...

IAGO

De-aceea-l cred pe Cassio un om...

OTHELLO

Ei cum adică, numai pentru asta?
 Te rog, vorbește... Spune ce-ai pe suflet...
 Văd bine, ai în inimă un ghimpe...
 Dă-i drumul, haide, nu-ți cruța cuvintele...

IAGO

Stăpâne, sunt supusul tău plecat,
 Dar iartă-mă, eu nu am libertatea

Pe care-o are cel din urmă sclav...

Să-mi spun, zici, gândul... Bun, dar dacă gândul

Mă minte ori mă doare? — Cine are,

O inimă atâta de curată,

Ca temeri uneori nesăbuite

Să nu se cuibărească, și să țină

Acolo clacă poate zi și noapte,

Alătura de gândurile bune?...

OTHELLO

Conspiri deci împotriva unui prieten!

Il vezi în grea primejdie și-l lași

Strein de tot ce 'n suflet te frământă!

IAGO

Dar dacă 'ntâmplător eu mă înșel?

Și dacă sunt o fire păcătoasă,

Ce-și face griji din tot ce îi năzare?

Și dacă râvna mea își plăzmuiește

Vedenii din senin? De ce un om,

Ca tine, înțelept, ar ține seamă

De ceea ce e poate o părere,

Și grije și necaz și-ar face, bietul,

Din ori și ce trăznae a lui Iago?

La ce ți-ar folosi? Ți-ar prinde bine,

Și crezi că face de un om ca mine

Să-mi dau pe față...

OTHELLO

— Ce vrei tu să spui?

IAGO

Știi bine că de-avem ceva pe lume,
 E numele, și-atât!... — Imi fură punga,
 Să zicem cineva... puțin îmi pasă!
 A fost a mea și e a lui acuma!
 — O pungă a trecut din mână 'n mână...
 Dar cine îmi dosește reputația,
 Mă fură de ceva ce nu-i slujește,
 Da 'n schimb pe mine, vai, mă sărăcește.

OTHELLO

Dar pentru Dumnezeu, hai spune-odată!

IAGO

Imi pare rău dar inima să-mi fie
 La tine 'n palmă, tot sub cheie-aș ține-o!

OTHELLO

Ha!

IAGO

— Nu cădea în ghiara geloziei...
 I-un monstru cu ochi verzi ce se hrănește
 Din carnea chiar pe care-o chinuiește...
 — Ferice de bărbatul care-și poartă
 Cu nepăsare coarnele în lume,
 Dar ce blestem pe capul celui care
 Cu cât mai înșelat, cu-atât îl doare.

OTHELLO

Ah Doamne Dumnezeule!

IAGO...

Bogat ești când de bani puțin îți pasă.
Sărac, este bogatu 'ngrijorat.
Ferească Dumnezeu de ori și ce
Dar mai ales de oarba gelozie...

OTHELLO

Dar ce vrei tu să spui? — Mă vezi adică,
La lună suspinându-mi bănuelile,
Și palid dând târcoale geloziei?
A fi în îndoială e: a ști!
— Aș fi un prost — cum foarte bine spui —
Să-mi pierd eu vremea, liniștea să-mi pierd,
Cu fel de fel de năzăriri și mofturi,
Să fiu gelos de pildă că nevasta
Mănâncă bine, cântă, e frumoasă,
Primește lume, râde și dansează!...
Când ea-i cinstită, toate sunt virtuți.
Și n'am să-mi fac dintr'o scădere-a mea,
Motiv să-i bănuiesc onestitatea.
Doar ochi avea când m'a ales... — Nu, Iago,
Să văd cu ochii mei, și după-aceea...
Dar lucru-odată dovedit, — la naiba,
Cu dragostea, și deci cu gelozia.

IAGO

Imi pare bine, fiindcă-atunci și mie
Mai lesne îmi va fi să te slujesc.
In cuget împăcat ți-oi spune deci,
Că n'am dovezi... dar vezi-ți de nevestă...

Păzește-te de dânsa și de Cassio...
 Deschide ochii, nu te 'ncrede... — M'ar durea...
 Să văd că suferi de pe urma bunătăței,
 Nobleței... Știi ce sunt Venețianele...
 Ce pozne fac bărbaților, săracii...
 Virtutea lor e: nu să nu înșele...
 Ci doar să nu se vadă că înșeală...

OTHELLO

Așa să fie?

IAGO

— Și-a 'nșelat părintele,
 Fugind cu tine; — moartă după tine,
 Făcea, știi bine, pe mironosița!...

OTHELLO

E drept...

IAGO

— Așa de tânără, și totuși,
 S'arunce praf în ochii unui tată,
 Un om stăpân pe sine într'atâta,
 Că bietul te-a crezut un vrăjitor!...
 Dar iartă păcătosului de mine...
 Vorbesc doar din iubire pentru tine...

OTHELLO

Și drept vorbești...

IAGO

— Dar văd că te cam clatină...

OTHELLO

Pe mine? Nicidecum... dar nicidecum...

IAGO

Mă tem că da... Dar crede-mă c'o fac...
Din dragoste... Văd bine că te tulbură...
Și tare m'ar durea să-ți faci păreri,
Din ceea ce-i o simplă bănuială...

OTHELLO

Aș nu...

IAGO

Când mie nici prin gând nu mi-a trecut...
Cu Cassio sunt prieten bun. — Dar uite,
Te văd cam abătut...

OTHELLO

— Aș nu, puțin...

De fapt n'am nicio grije, Desdemona...

IAGO

Ar fi păcat să crezi ceva de dânsa...

OTHELLO

Și totuși e ciudat...

IAGO

— Ciudat îmi pare,

Și mie dacă-i vorba! — Nu-i ciudat,
Ca ea atâtea cereri să respingă,

Cu vârsta-i și cu rangul potrivite,
 Cu felul țării... — potriviri, de care
 Natura ține seamă totdeauna?...
 Să nu miroasă-a nestatornicie,
 A gust bolnav, și minte deșucheată?
 — Vorbesc în general... mă ierți... Dar dacă,
 Să zicem, într'o bună zi-și revine:
 Și altora, de-acasă, comparându-te,
 Iși frânge mânilor?...

OTHELLO

— Bun, bun, la revedere...

Tu vezi, și-mi spune tot ce-ți sare 'n ochi...
 Emilia la fel... Acuma, lasă-mă...

IAGO (plecând)

Te las cu bine...

OTHELLO

— Hm!... de ce am luat-o?

— I-un om onest... De bună seamă știe,
 Cu mult mai mult decât îi stă pe limbă...

IAGO (întorcându-se)

O vorbă numai... Cred că n'ar fi rău,
 Să-i lași în voie... Să te faci nis-nai...
 Pe Cassio, deși cu vrednicie,
 Și-ocupă locul, poate-ar fi mai bine
 Să-l ții îndepărtat un cârd de vreme...
 Să-i prinzi mișcarea, felul cum se poartă...

Observă dacă pune stăruință,
 Și nu te mai slăbește Desdemona...
 Citește 'n toate astea... Iar pe mine,
 Mă lasă pân'atuncea bănuielilor,
 — C'așa sunt eu, o fire păcătoasă —
 Și crede-o, te conjur, nevinovată...

O T H E L L O

O nu te teme, sunt stăpân pe mine...

I A G O

Te las atunci cu bine, Excelență... (iese Iago)

O T H E L L O

Ce bun și cum se cade Florentin!...
 Ce bine vede el în fundul lucrurilor...
 — O clipă s'o ia razna Desdemona,
 Și fie ea de ființa mea legată
 Cu coardele puternice-ale inimei,
 In stradă o arunc, să nu se vadă!
 Să fie cu puțință?... Nu sunt alb...
 Și nu am arta omului de lume...
 Cu anii mi se pare merg la vale...
 Dar nu chiar într'atât ca să mă 'nșele...
 Și fapt e că mă 'nșeală... — Ce-mi rămâne,
 E ura!... Ah, de ce m'am însurat!
 Să ai asemeni creaturi e bine,
 Dar nu și pofta lor nesățioasă...
 Mai bine broască într'un fund de beci,
 Decât un colț de inimă în care

Mai au și alții loc... — E soarta noastră,
 A celor mari... Cei mici sunt mai feriți...
 Ne pasc pe lume două mari ursite:
 A morței, mi se pare, și a coarnelor...
 Dar vine...

Intră Desdemona și Emilia.

— Cum adică, să mă 'nșele?
 Atuncea nici în cer să nu mai credem!...

DESDEMONA

Othello scumpul meu, e masa gata...
 Și osapeții te-așteaptă doar pe tine...

OTHELLO

E vina mea...

DESDEMONA

Dar rău arăți la față...
 Othello, ai ceva?

OTHELLO

— Aici, sub frunte...

DESDEMONA

Ei vezi dacă nu dormi? Dar nu-i nimica...
 O clipă numai să te leg, și trece. (îl leagă cu o batistă)

OTHELLO

Dar nu vezi că e mică? Dă-o 'ncolo!... (o desface și
 aruncă, ea o scapă jos)
 — Să mergem.

DESDEMONA

— Ce păcat că nu ți-e bine...

Ies Othello și Desdemona.

EMILIA

A, uite mult dorita mea batistă!
 E 'ntâiul dar al ei dela Othello.
 De câte ori nebunul meu de Iago,
 M'a tot rugat s'o fur!... Pentrucă Măurul
 I-a spus să n'o mai scoată dela sân,
 Ca ochii ei din cap ea o păstrează,
 — O strânge 'ncet la piept, și o sărută...
 Modelul am să 'ncerc să-l copiez,
 Și-l dau lui Iago... Nu știi ce-o fi vrând...
 I-un gust al lui... De ce să nu i-l fac?

Reintră Iago

IAGO

Cum? Singură pe-aici?

EMILIA

— Să nu faci gură!...

Că am ceva...

IAGO

— A, știi și eu că am...

EMILIA

Anume ce?

IAGO

— Nevastă fără minte.

EMILIA

Dar ce-mi dai dacă am și o batistă?...

IAGO

Batistă?

EMILIA

— Da. Batista Desdemonei.
De care îmi băteai într'una capul.

IAGO

Dar cum de i-ai suflat-o?

EMILIA

— N'am furat-o.
Dar nu știu cum... pe semne i-a căzut...
Iar eu sosind la timp, am ridicat-o.
O vezi?

IAGO

— Ei bravo, dă-o 'ncoa, nevastă.

EMILIA

De ce mă tot rugai s'o trag la stânga?

IAGO

E treaba mea. (smulgându-i-o)

EMILIA

— Dar dacă nu-ți mai trebuie,
I-o dau mai bine înapoi, — săraca,
Să vadă că-i lipsește, 'nebunește!

IAGO

Am eu nevoie... Vezi să nu te afle...

— Hai, șterge-o-acuma! (iese Emilia)

IAGO

— Mă reped la Cassio,

Și las să cadă 'n casa lui batista,

Ca el să dea de ea... Un moft ca ăsta,

Când ești gelos; e literă de lege!

Să vezi ce dănănae o să iasă!...

Othello-i ca un om ce-a luat otravă...

Otravă e de fapt și bănuiala...

Iți place — aproape la 'nceput, da 'n sânge,

Cu vremea 'mprăștiindu-se, te arde

Și umflă ca o baie de catran!

— Ei nu spun eu? Poftim! Priviți-i mutra!

Reintră Othello

Nici macul somnoros, nici mătrăguna

Nici toate băuturile din lume

În tine nu mai pot să pue somnul

În care până eri te legănai...

OTHELLO

Ei cum adică? Ea? Să mă înșele?

IAGO

Dar lasă, generale...

OTHELLO

— Fugi de-aceia!

M'ai pus pe roată! Ce mai vrei cu mine?

Mai bine-aş fi de-abinelea 'nşelat,
Decât muncit de zeci de mii de gânduri...

IAGO

Dar nu se poate...

OTHELLO

— Ce-mi păsa de clipele,
Pe care ea le da destrăbălărei?
Vedeam, ştiam ceva? Ori mă costa?
Dormeam buştean, eram senin şi vesel,
Nici urma vr'unui Cassio pe buze.
Când furi pe cineva fără să ştie,
Inseamnă că nimic nu i-ai furat.

IAGO

Imi pare rău...

OTHELLO

— Putea un regiment,
Din ea să se înfrupte, ce-mi păsa?
Adio-acuma linişte şi pace,
Adio bătălii, adio armii
Ce fac dintr'o ambiţie virtute,
Adio armăsari care nechează,
Trompete-asurzitoare, — adio tobe
Ce fac atâtea inimi să tresalte,
Şi surle care auzul sfredelesc,
Drapele care fâlfâie, Adio,
O lume de mândrie şi nobleţe,

De pompă și de glorie bărbată,
 Adio tunuri care au în glas
 Ceva par'că din trăsnetul lui Joe,
 Adio tot ce-a fost cândva Othello!

IAGO

Dar cum se poate?

OTHELLO

— Haide ticălosule,

Dovada că nevasta mea mă 'nșeală! (l'apucă de gât)
 Arată, dovedește-mi-o aevea...

Căci dacă nu, pe sufletul din mine,

Mai bine te nașteai pe lume câine,

Decât să ai cu ura mea a face.

IAGO

Aici adică am ajuns?

OTHELLO

— Dovada!

Dovada-auzi? — Și înc'ășa dovadă,

Ca 'n ea un fir de păr să nu clintească!

Ori dacă nu, e vai și amar de tine!

IAGO

Stăpâne drag...

OTHELLO

Bârfește-o cât vei vrea, și scoate-mi sufletul!

Dar ia-ți, dacă mă 'nșeli, orice nădejde!

— Pe capul tău să cadă toate trăznetele,
Să plângă Cerul, Iadul să se 'ntunece,
Pe lume nu-i pedeapsă atât de mare,
Cât crima ta mârșavă s'o plătească!

IAGO

Ah Doamne Dumnezeu, ai milă!
Ești om? Mai ai o inimă în tine?
Mă dau bătut... A fi onest i-un viciu!
Smintit ce-am fost să vreau să fac un bine!...
Ah lume păcătoasă, ia aminte,
A fi onest e azi o nebunie!
Ce lecție mi-ai dat! — Voi ține minte,
Și nu voi mai iubi de-aci 'nainte... (vrea să iasă)

OTHELLO

Să nu pleci, nu! Rămâi, onestitate.

IAGO

Rămân un om cu cap de azi încolo.

OTHELLO

O cred și nu o cred nevinovată...
Și cred că ai și n'ai de loc dreptate...
Imi trebuie dovezi... — Obrazul ei,
Era ca al Dianei de curat,
Și-acuma-i negru și mânjit cum este-al meu...
Să trec prin ștreang, otravă sau pumnale,
Prin limbi de foc, sau smoală care 'năbușe,
Și nu mă las! — Dovezi, dovezi, dovezi!

IAGO

Văd bine că te mistuie-o vâpaie...
De-ai ști ce rău îmi pare c'am aprins-o!...
— Ai vrea dovezi...

OTHELLO

— Aș vrea!... Chiar vreau dovezi!

IAGO

Chiar vrei... chiar vrei... Și ce dovezi de pildă?
Să fim chiar martori, să căscăm chiar gura?!...

OTHELLO

Ah trăznetul să cadă peste Cassio!

IAGO

Doar nu vrei să se dea chiar în spectacol...
La naiba, dacă-i vorba să ajungă
Să facă pe nebunii 'n fața altora,
Să facă tot ce fac sub ochii tăi!...
Doar nu sunt țapi nerușinați, maimuțe,
Sau lupi întărâtați, — și nici beți turtă!
Și totuși spun că s'ar putea ivi
Anume 'mprejurări, anume semne...
Și-atunci, adus la ușa adevărului,
Ușor și tu te vei putea convinge...

OTHELLO

Să-mi dai dovada vie că mă 'nșeală.

IAGO

Aşa însărcinări nu prea mă'ncântă...
 Dar fie... Fiindcă n'am avut de lucru...
 Intrat în horă, trebuie să joc:
 Dormeam — odată — alătura de Cassio...
 O groaznică durere de gingii,
 Imi luase somn și tot...
 Sunt oamnei slabi de înger care 'n somn,
 Iși dau pe față gândul... — ăsta-i Cassio!
 Și numai ce-l aud: « Ah Desdemona!...
 Ferește-te, iubito, să ne-ascundem! »
 Și mâna mi-o strângea și răsucea,
 Oftând: « odorul meu »!... și sărutându-mă,
 Să-mi soarbă par'că mierea de pe buze!...
 Trecea apoi piciorul peste-al meu,
 Și iar ofta, și iar mă săruta,
 Strigând: « Ah, cum poți sta lângă un Măur! »

OTHELLO

Ce grozăvie, vai ce grozăvie!

IAGO

În vis, îți spun!... Era numai în vis!...

OTHELLO

Inseamnă că a fost ceva 'nainte:
 O fi el vis, da-i limpede ca ziua..

IAGO

Și vine să se-adauge la altele,
 O leacă mai nesigure...

OTHELLO

— O sfâșii!...

IAGO

Dar fii cu minte... N'am văzut nimica!...
S'a dat... ori încă nu... Știu eu?... — Ia spune-mi,
Au n'ai văzut la dânsa o batistă?
Avea pe margini niște fragi, căpșuni...

OTHELLO

Batista mea!... Chiar dela mine-o are!...

IAGO

Habar n'aveam!... — Dar cu așa batistă,
Sunt sigur, am văzut chiar azi pe Cassio,
— Ștergându-și barba...

OTHELLO

— Cu batista mea?

IAGO

Cu ea!... — sau una chiar la fel cu ea!...
I-acelaș lucru... și-i un lucru 'n plus...

OTHELLO

Tâlharul, zece mii de vieți să aibe,
De mine tot nu scapă!...
Acum m'am luminat. — De azi încolo,
Cinstite Iago, cruce-am pus iubirei!
La naiba-acum cu toate!
— Ridică-te din neguri, răzbunare,

Coroană, tron al inimei: Iubire,
 Predă-te urei negre și haine!
 Te umflă, piept, de tot veninu 'n tine,
 Turnat de limbi grozave de aspidă!

IAGO

Dar ai puțin răbdare...

OTHELLO

— Sânge! Sânge!...

IAGO

Răbdare, ai răbdare, o să treacă...

OTHELLO

Să-mi treacă? Nu! Ca Pontul Euxin,
 Ce nu cunoaște — o clipă de reflux,
 Ci apele și ghețurile-și mână,
 Mereu spre Helespont și Propontida,
 Așa în mine patimi sângeroase
 În urmă lasă tot ce-a fost iubire,
 Și fără să se uite înapoi,
 Năvală dau la țărnuț răzbunărei,
 În ea să se înnece!... (îngenuche, jură)

— Cer de marmură,

La tine în genunchi eu vin cu vorba,
 Pe veci legat de tine cu o vorbă!...

IAGO

Rămâi așa... (îngenuche) Fiți martore, voi stele,
 Ce magic pâlpați de-asupra noastră,

Și voi de pretutindeni elemente,
 Fiți martore că Iago-și pune astăzi:
 Pricepere, și inimă, și braț,
 În slujba crunt lovitului Othello...
 — O vorbă, și sunt gata să-l răzbun,
 De-ar fi să curgă sânge dintr'o vorbă!... (se ridică)

OTHELLO

Primește 'ntreaga mea recunoștiință.
 Dar tu să știi că vorba mea e vorbă!
 Te pun din clipa asta la 'ncercare:
 De Cassio să aflu în trei zile:
 Că nu mai e!

IAGO

— Că nu mai e pe lume!
 Bun! gata! — Inșă ea, să mai trăiască...

OTHELLO

O bestie ca ea? — O desmățată?
 Tu vii cu mine! — Sst!... mă duc să caut
 Ceva mai potrivit pentru un demon
 Așa de 'ncântător!... De astăzi, Iago,
 Ești tu locotenentul meu...

IAGO (cu onctuoasă reverență)

— Pe viață! (ies)

(3. 4.) *IN FAȚA CASTELULUI*

Intră Desdemona, Emilia și Clown

DESDEMONA

Nu știi, nebune, unde stă locotenent Cassio?

CLOWN

Nicăeri.

DESDEMONA

Cum asta?

CLOWN

Un soldat nu stă pe loc! Inaintează!

DESDEMONA

Ei taci. Spune, unde locuiește?

CLOWN

A spune unde locuiește e a spune o minciună.

DESDEMONA

De ce?

CLOWN

Fiindcă nu știu. Și a spune ce nu știi, nu-i a spune o minciună?

DESDEMONA

Dar nu poți afla?

CLOWN

Intreabă și vei afla, bate și ți se va deschide!

DESDEMONA

Du-te și-l caută. Adu-l aci. Spune-i că am rugat pe domnul General, și merge bine.

CLOWN

Așa mai merge! — Atunci merg și eu! (pleacă)

DESDEMONA

Dar cum să-mi pierd, Emilia, batista?

EMILIA

Păcat...

DESDEMONA

— Mai bine punga mi-o pierdeam!
— Pungi, pungi întregi de aur! — Am noroc
Că Măurul meu drag e om cu cap,
Că cine știe ce păreri își mai făcea...

EMILIA

Adică... nu-i gelos?

DESDEMONA

— Gelos, Othello?

Pe semne-o fi la ei un soare care
Le ia din sânge nebunia asta...

EMILIA

A, uite vine!

DESDEMONA

— Nu-l las până ce
Pe Cassio aci nu mi-l aduce...

Intră Othello

Iubite cum mai merge?

OTHELLO

(aparte) — Bine, scumpo.

— Ce mare prefăcută!... — Ce mai face,
Frumoasa Desdemona?

DESDEMONA

— Mulțumesc...

OTHELLO

Dă-mi mâna (i-o dă) — Ai o mână cam fierbinte!

DESDEMONA

E mâna mea... O mână caldă, tânără...

OTHELLO

Dar care-arată-o inimă ușoară...

Și darnică... Da, da, o mână caldă...

Imi spune parcă să te țin sub cheie,

În post și rugăciuni... mătănii... chinuri...

— Asudă cald în ea un drăcușor

Ce dă din coarne... Da, i-o mână bună,

Și sinceră...

DESDEMONA

— Se poate... E chiar mâna

Cu care nu de mult ți-am dat o inimă...

OTHELLO

O inimă dedea în dar o mână,
Pe vremuri... — astăzi mâna dă o inimă...
Heraldica e alta...

DESDEMONA

— Nu știu cum e...

Dar știu că mi-ai promis ceva, Othello...

OTHELLO

Anume ce, copilă?

DESDEMONA

— Am trimis,

Să vie-aicea Cassio...

OTHELLO

— Mă doare...

Mă doare capul ăsta blestemat...

— Dă-mi rogu-te, batista...

DESDEMONA (dându-i)

— Da, iubite.

OTHELLO...

A nu, batista dată, știi, de mine...

DESDEMONA

Aceia nu-i la mine...

OTHELLO

— Nu?

DESDEMONA

— De ce?

OTHELLO

Păcat. — O dase mamei o țigancă,
 Un fel de ghicitoare cu ghiocul...
 S'o aibe ca s'o ție credincioasă,
 Și credincios să-l ție și pe tata...
 Iar dacă dimpotrivă o va pierde,
 Sau da cuiva, să n'o mai vadă 'n ochi,
 Și tata după altele s'alerge!
 Pe patul morței ea mi-a dat-o mie,
 Ca dac'ar fi vreodată să mă 'nsor,
 S'o dau alesei mele. — Și ți-am dat-o!
 Ba încă ți-am atras și luarea-aminte:
 «Păstrează-o ca pe ochii tăi din cap.
 Căci altfel vai de tine și de mine...».

DESDEMONA

Așa să fie?

OTHELLO

— Cum să fie altfel?

— E 'n firul ei țesută o magie...
 O mamă a pădurei ce văzuse
 Rotind luceferi timp de două veacuri,
 Cu vrăji amestecate o urzise,
 Punând blestem în viermii de mătase,
 Stropind-o apoi cu boiaua stoarsă
 Din inimi de fecioară, ca la urmă,
 S'o scalde în leșie de mumie.

DESDEMONA

Vai Doamne sfinte...

OTHELLO

— Vezi, păstrează-o bine...

DESDEMONA

Atunci mai bine nu mi-o mai dedei...

OTHELLO

De ce?

DESDEMONA

— Așa ciudat te uiți, Othello...

OTHELLO

Ai dat-o, ai pierdut-o, n'o mai ai?

DESDEMONA

Ne aibe ceru 'n pază...

OTHELLO

— I tot ce-mi spui?

DESDEMONA

Pierdută? Nu... — Și ce dacă ar fi?...

OTHELLO

Cum « ce dacă ar fi »?

DESDEMONA

— Dar nu-i pierdută.

OTHELLO

Să văd atuncea. Ad'o.

DESDEMONA

— Ți-o aduc.

Dar nu acum... Vrei numai să mă faci...
Să uit de bietul Cassio...— Să-l chem?...

OTHELLO

Incep să-mi fac păreri... Mi-aduci batista?

DESDEMONA

Iți spun, nu mai găsești un om ca el...

OTHELLO

Batista!

DESDEMONA

— Nu mai spui nimic de Cassio?

OTHELLO

Batista!

IAGO

— E un om ce și-a legat,
De tine visul lui de-o viață 'ntreagă,
A fost cu tine în război...

OTHELLO

— Batista!

DESDEMONA

Puțină milă...

OTHELLO

— Piei din calea mea! (iese)

EMILIA

Și omul ăsta nu-i gelos?

DESDEMONA

— Dar ce-are?

O fi batista asta fermecată...

Imi pare-așa de rău că am pierdut-o...

EMILIA

Așa-s bărbații... Țin și ei un an,

Sau doi... Se 'ndoapă cât au gust de noi...

Și-odată săturați,— ne dau cu tifla!...

— A, uite vine Cassio cu Iago.

Intră Cassio și Iago

IAGO

Alt chip să știi că nu-i. Acață-te,

De ea! Scăparea... (o vede) Uite-o!

DESDEMONA

— Ce mai nou,

Prea bunul nostru Cassio?

CASSIO

— Nimica...

Decât doar păsul meu cel vechi, Domniță.

La tine e nădejdea, numai tu,
 Din Cassio poți face iar un Cassio,
 Poți face locul să-mi gălesc în inima,
 In care am crezut o viață 'ntreagă.
 Dar trebuie zorit... Dacă greșala,
 E-așa de mare, vai, că nici isprăvile,
 De eri, cum nici durerile de-acuma,
 Și nici un viitor întreg, — nimica
 In stare nu mai e să mă răscumpere,
 Să-mi spuie cel puțin, ca 'mprumutând
 O mască resemnată, să m'arunc
 Din nou în viață, 'n voia întâmplărei.

DESDEMONA

Dar nu-i momentul cel mai potrivit...
 Bărbatul meu e alt bărbat... E 'n toane...
 — De nerecunoscut!... Nu l-am slăbit,
 Iți spun, o clipă!... Mi-am atras și neplăceri...
 Mai trebuie răbdare... Fac ce pot...
 — Mai mult decât aș face pentru mine...

IAGO

E tare supărat?

EMILIA

— Mai adineaurea,
 Plecă tunând și fulgerând...

IAGO

— Ei, mie-mi spui?
 Dar nu-l știu eu pe Othello cum în luptă

Urla când i-asvârlea un tun în aer,
Soldații, și-i smulgea ca prin făcut
Un om delângă el?... Să nu știu eu
Cum tună el și fulgeră?... — Semn rău...
Mă duc să-l văd... să știi că nu-i a bună...

DESDEMONA

Te rog dă fuga... (iese Iago) — Poate-o veste rea,
De-acasă... un complot poate în Cypru
Il tulbură așa... In clipe grele,
Îți vine să te legi de orice lucru,
Din ciudă și necaz par'că pe viață...
Căci nu te doare uneori un deget
Și simți dureri din tălpi și până 'n creștet?
Doar nu e omul înger, ca să fie
O viață 'ntreagă bun ca 'n noaptea nunței...
Ah, ce nesăbuită-am fost, Emilia:
Am vrut să-i fac o vină, eu fiind martorul,
Și martoru-a mințit...

EMILIA

— Dă doamne,
Să fie numai trebi de stat la mijloc,
Și nu vreo cășunare de bărbat...

DESDEMONA

Ei cum așa? De ce să-i cășuneze?

EMILIA

Dar nu știi, Doamnă, cum sunt azi bărbații?
Și apoi gelozia-i gelozie...

Un monstru care naște din el însuși,
Făcut cu sine însuși...

DESDEMONA

— Ține Doamne,
Pe monstru-atunci departe de Othello...

EMILIA

Amin, amin.

DESDEMONA

— Dar să mă duc să-l caut.
Tu Cassio, mai plimbă-te pe-acea.
In orice toane-ar fi, eu nu-l slăbesc...

CASSIO

Iți mulțumesc din inimă, Domniță. (ies Desdemona și
Emilia)

Intră Bianca

BIANCA

Aci erai, iubite?

CASSIO

— Cum se face,
Că ești pe-aici, frumoasa mea Bianca?
Iți jur c'aveam de gând să vin la tine.

BIANCA

Și eu veneam la tine, scumpe Cassio.
De-atâta timp să nu vii pe la mine!

Sunt, uite, șapte zile și mai bine...
 De opt ori câte douăzeci și patru...
 Și știi că timpul trece mai încet
 Atuncea când iubești...

CASSIO

— Mă iartă, dragă...

Am fost tot timpul foarte necăjit...
 Dar n'avea nicio grije, mă răscumpăr...

(dându-i batista Desdemonei) (i-o flutură)

— Ești bună tu să-mi copiezi modelul?

BIANCA

De unde ai batista asta, Cassio?
 Aha pricep, o nouă prietenie!
 Acum văd eu de ce-ai lipsit atâta...

— Mă supăr, — ăsta-mi ești?

CASSIO

— Bianca dragă,

Aruncă-ți bănuielile la câini!
 Poftim acum! Atât mai trebuia!
 O prietenă!... De asta-mi arde mie!...

BIANCA

Atunci de unde-i?

CASSIO

— Jur că nici nu știu.
 Am dat de ea la mine în odaie...

Și cum îmi place, până-i aflu urma,
Aș vrea să-i iau modelul... Ia-o, rogu-te,
— Și lasă-mă o clipă...

BIANCA

— Dar de ce?

CASSIO

Aștept aci să treacă generalul.
Și nu e, cred, cuminte să mă vadă
Acuma cu-o femeie...

BIANCA

— Cum se poate?...

CASSIO

Tu știi cât te iubesc...

BIANCA

— Atâta rău!

Dar hai cu mine câțiva pași măcar...
Și vino noaptea asta mai de vreme...

CASSIO

L'aștept aci... să nu mă depărtez... (face pași cu ea)
Dar dacă-ți spun că vin apoi la tine!...

BIANCA

Ei bine atunci... Mă plec împrejurărilor. (ies)

(4.1.) *CYPRU. IN FAȚA CASTELULUI*

Intră Othello și Iago.

IAGO

Nu, nu, mergi prea departe...

OTHELLO

— Cum departe?

IAGO

Un mic sărut în taină...

OTHELLO

— Tot sărut e!

IAGO

A stat și ea o oră, două, goală,
In pat...cu el... — dar fără niciun gând...

OTHELLO

Cum « goală 'n pat, dar fără niciun gând »?...
Adică tragi pe sfoară pe Satan?

Te dai pe mâna diavolului, însă,
Cu ochii galeși cerului faci curte...?

IAGO

Nu, nu... dac'au făcut numai atâta,
E-o vină ce se iartă. Tot așa,
Când dau soției mele o batistă...

OTHELLO

Ei da!

IAGO

— Inseamnă că batista e a ei...
Și-i liberă atunci s'o dea cui vrea...

OTHELLO

Atuncea și virtutea e a ei,
Și-i liberă s'o dea cui vrea...

IAGO

— Virtutea,
I-o ființă nevăzută... — E, sau nu e!
Batista însă...

OTHELLO

— Adevărat, uitasem!
Batista!... Gânduri negre-mi dau târcoale
Cum corbii dau când bântuie o molimă...
— Spuneai deci că batista e la el...

IAGO

Și dacă e?

OTHELLO

— E rău, e foarte rău.

IAGO

Și dac'aș spune c'am văzut, — ori auzit,
Căci sunt pe lume secături care se țin
De capul unei doamne, sau profită
De-o mică slăbiciune — a ei, ca apoi,
Să nu-și mai ție gura...

OTHELLO

— A spus ceva?

IAGO

Dar ce n'a spus! Da 'ntreabă-l, că se leapădă!

OTHELLO

De pildă...

IAGO

— C'a făcut ba una, alta...

OTHELLO

Ce, ce?

IAGO

— Că s'a culcat...

OTHELLO

— Cu Desdemona?

IAGO

Cu ea... la ea... și câte și mai câte...

OTHELLO

Cu ea? Că s'a culcat în pat cu ea?

A te culca în pat e... Nu, nu... Ce murdărie!...
Batista... Auzi să spună... Batista... Nu, nu!... O
vorbă numai să scoată, și'n ștreang cu el! Sau în
ștreang întâi, și apoi să mai scoată o vorbă!... Ha! —
Te-apucă nebuniile! Omul nu și-ar face atâtea gânduri
din senin... N'ar fi nimic o vorbă, două... Pfui!...
Nas... urechi... buze... Să spună-auzi- așa ceva...
Batista!... — Doamne Dumnezeule (cade leșinat)

IAGO

Lucrează, leac, lucrează înainte...

Așa se prind credulii și oițele...

— Dar, drag stăpâne, ce-i... Dar cum se poate?

Stăpâne drag... (intră Cassio) — Ah Cassio, închipuie-ți...

CASSIO

Dar ce e?

IAGO

— Un atac de — epilepsie...

Al doilea de eri și până astăzi.

CASSIO

Dar freacă-i tâmplele.

IAGO

— Nu, nu!... De ce?

Eu las să-și facă cursul letargia!...

Ori vrei să facă și clăbuci la gură,

— Să facă pe nebunul!?... — Uite, mișcă!

Hai, du-te acuma... Lasă-mă cu el...

Că-și vine el în fire... Cum sunt liber,

Te chem să-ți spun ceva ce te privește. (iese Cassio)

— Mai bine, generale?... — Vai, puteai

Să-ți spargi și capul!...

OTHELLO

— Râzi de mine, Iago...

IAGO

Să râd? Se poate?... Nu... Dar fii bărbat...

OTHELLO

Un om încornorat i-un monstru! — Bestie!

IAGO

Atuncea multe bestii sunt pe lume,

Și mii și mii de monștrii onorabili...

OTHELLO

Și cum? A spus chiar el?

IAGO

— Dar fii bărbat.

Gândește-te că mulți din cei ce poartă

O barbă și un jug, mai pot să poarte

Și altceva pe frunte... Milioane,
 Din noi, dormim în albe așternuturi,
 Ce poate nu sunt numai ale noastre...
 Tu cel puțin ai fost mai norocos...
 Căci nu-i mai mare blestem și batjocură
 Decât să dormi de gât cu-o desfrânată,
 S'o strângi la sân și tu habar să n'ai...
 Tu însă ai norocul chiar s'o știi...
 — Și-atuncea știi și ce e de făcut...

OTHELLO

Ești om cu cap. Așa e!

IAGO

— Stai deoparte,
 Și trage cu urechea... Adineaurea,
 Când tu aveai atacul — slăbiciune,
 Mă iartă, nu prea vrednică de tine —
 Trecu pe-aicea Cassio... i-am spus,
 Că-i numai un leșin... I-am spus să plece,
 Și 'n câteva minute să se 'ntoarcă,
 Având ceva cu el... — Te vâără-aicea,
 Să vezi și tu cu ce dispreț vorbește,
 Ce mutre face, cum se fandosește...
 Căci vreau să-l fac din nou să povestească
 Știi... cum și ce fel... cât de des... și unde...
 Și cam pe când mai are-o întâlnire...
 Tu stai numai și-ascultă... — Dar, la naiba,
 Fii tare, că ești om în toată firea!...

OTHELLO

Fii sigur, dragul meu, c'am să fiu tare...
— Dar și când mi-or veni odată dracii...

IAGO

Ei bine, ai dreptate... Dar așteaptă,
Că vine vremea... Bun, acum retrage-te... (Othello
se retrage și ascunde)

Pe Cassio-l întreb despre Bianca,
O biată vânzătoare de plăceri...
E moartă după Cassio, — căci asta
E soarta-acestor mici nenorocite:
Să 'nșele, ca să fie înșelate...
Când el de ea aude, izbucnește
In hohote de râs!... — Dar uite, vine!

Reintră Cassio

Othello o să ia surâsul lui,
Și glumele, și vorbele, deandoaselea...
Și astfel o să-și iasă din sărite...
— Ei ce mai nou, locotenente Cassio?

CASSIO

Prost, dragul meu, — cu-atât mai prost cu cât
Imi dai un nume mort de mult în mine...

IAGO (încet)

Dă-i zor cu Desdemona! Ea ta scapă!
— Bianca... dac'ar fi 'n puterea ei...
Ah ce n'ar face ea!...

CASSIO

— Sărmană fustă...

OTHELLO

A și 'nceput!...

IAGO

— Ii pică mucul după tine.

CASSIO

O biată găsculiță... Da, îi pică...

OTHELLO

Mai râde și de ea... Dar recunoaște...

IAGO

Ascultă tu...

OTHELLO

— Il trage-acum de limbă...

— Hai, hai dă-i drumul... — Bravo, bravo Iago.

IAGO

Dar știi că umblă zvonul că o iei...

Așa să fie?

CASSIO...

— Ha, ha-ha!

OTHELLO

— Triumfă!

Frumos triumf, Romane...

CASSIO

— Cum adică?

Să iau pe o stricată ca aia? Frumoasă idee ai de mine!
Nu mă crede, te rog, așa de prost... Ha, ha, ha!

OTHELLO

Mai bine râde cine râde la sfârșit...

IAGO

Pe ce-am mai scump, așa am auzit.

CASSIO

Ei nu mai spune!...

IAGO

Să mă ia naiba dacă mint.

OTHELLO

Bun, asta-i una la mână.

CASSIO

Să știi că zvonul l-a răspândit chiar maimuța. În
dragostea și nerozia ei, o fi nceput să-și facă păreri..

OTHELLO

Iago îmi face semn. Acum i-a acum!

CASSIO

A fost aci mai adineaurea. Se ține scai după mine.
Stam mai alaltăeri de vorbă c'un Venețian, când hop!
cu nebuna, îmi sare de gât!

OTHELLO

Strigând « scumpul meu Cassio »! Căci ce altceva...

CASSIO

Se agață, se freacă de mine, se miorlăie, se 'ndeasă, trage de mine!... Ha, ha, ha!

OTHELLO

Să vezi că l-a tras după ea în odaie... Nenorocitele, văd hoitul tău de pe acum, dar nu și câinii la care-am să-l arunc...

CASSIO

Nu știu cum să mă scap de ea.

IAGO

Drace, uite-o că vine...

CASSIO

Cățea, nu altceva... Numai că parfumată...

Intră Bianca.

Dar ce te ții așa după mine?

BIANCA

Naiba să te ia de afurisit! Ce vrei să spui tu cu batista pe care mi-ai dat-o? Și eu, proasta de mine, s'o iau. Să-i copiez modelul, auzi! Nu și nu, c'ai găsit-o în odaie. Că nici habar n'ai cine ți-a dat-o! Când e dela cine știe ce desmățată! Ia-o băiatule și dă-o înapoi ibovnicei! (ți aruncă batista) De oriunde ai avea-o, nu copiez din ea un pătrățel!

CASSIO

Dar ce-ți vine, dragă Bianca, ce-i cu tine?

OTHELLO

Drace, să știi că-i batista mea!

BIANCA

Iar dacă vrei să vii la masă diseară, bine, dacă, nu vino când ți-oi spune eu! (iese)

IAGO

Du-te după ea, du-te după ea.

CASSIO

Să mă duc, ce să-i fac. Altfel nu-i mai tace gura!

IAGO

Iei masa la ea?

CASSIO

Cam așa e vorba...

IAGO

Bun, poate vin să te văd acolo. Am să-ți vorbesc.

CASSIO

Vino, cum să nu!

IAGO

S'a făcut. Du-te, acum. (iese Cassio)

OTHELLO

(întinzându-l) Iago, ce moarte crezi că e mai bună pentru el?

IAGO

Ai văzut nerușinare?

OTHELLO

Ah, Iago!

IAGO

Dar ce zici de batistă?

OTHELLO

Batista mea, Iago.

IAGO

Cum mă vezi, cum te văd. Dar ce caz trebuie să facă el de găscă asta de Desdemona, ca ea să i-o dea lui, și el stricatei!

OTHELLO

Il schingiui nouă ani de zile 'n șir! Dar ce femeie, Doamne, ce femeie!

IAGO

Să nu ne mai gândim.

OTHELLO

Piară din ochii mei, dracii s'o ia chiar noaptea asta! S'a terminat cu ea! Nu, nu, inima acum mi s'a 'mpietrit. Dacă dau în ea, numai mâna mă mai doare.

Doamne, și ce mironosită! — Asta înșală din pat și-un împărat!

IAGO

Potolește-te, nu te mai recunosc.

OTHELLO

Naiba s'o ia. Spun numai cine mi-e! Doamne, și-ce lucrătură! Ce minte iscusită! Câtă artă! Ce mai muzicantă! Cu glasul ei duce de nas și-un urs înfuriat!

IAGO

Cu atât mai rău pentru ea.

OTHELLO

De-o mie, de un milion de ori mai rău! Și ce fire blândă!

IAGO

Chiar prea blândă...

OTHELLO

Nu, nu, e limpede ca ziua... — Și ce păcat, Iago, ce păcat că e așa...

IAGO

Dacă mai ți-e și milă de ea, dă-i iscălitură la mână, dă-i certificat de bună purtare... Fiindcă dacă pe tine nu te doare, pe cine naiba să doară?

OTHELLO

O tai în bucăți! Să-mi puie mie coarne?

IAGO

Mare murdărie când te gândești!

OTHELLO

Cu'n ofițer al meu!

IAGO

Mai mare murdărie!

OTHELLO

Iago, fă rost de otravă. Chiar noaptea asta... N'am să-i mai fac nicio dojană, că numai să o văd, și iar mi 'ntoarce capul! Chiar noaptea asta, Iago!

IAGO

Otravă? Ce-i aia otravă?... Strânge-o Domnule, de gât! In pat! In patul pe care ți l-a pângărit...

OTHELLO

Că bine spui. E și mai drept...

IAGO

Cât despre Cassio, las' pe mine. — Mai multe, după miezul nopței... (o trompetă afară)

OTHELLO

Bună idee! — Dar ce trompetă mai e și asta?

IAGO

Vreo știre din Veneția... — E Lodovico, Venit din partea Dogelui. E cu soția.

Intră Lodovico, Desdemona, suită

LODOVICO

Salut viteze, mare general.

OTHELLO

Din inimă, al tău...

LODOVICO

— Senatu 'ntreg,

Cu Dogele, prin mine te salută. (îi dă o scrisoare)

OTHELLO

Sărut dovada asta a lor de dragoste... (deschide și citește)

DESDEMONA

Și ce mai nou, iubitul nostru văr?

IAGO

Din inimă îți spun bine-ai sosit.

LODOVICO

Îți foarte mulțumesc. Ce face Cassio?

IAGO

Trăiește.

DESDEMONA

— S'a ivit între Othello

Și Cassio, o mică ne'nțelegere...

Impacă-i tu.

OTHELLO

— De asta fii tu sigură...

DESDEMONA

Ai spus ceva?

OTHELLO

(citind) «Și nu cumva să nù faci,
Așa cum te rugăm...».

LODOVICO (Desdemonei)

— Citea scrisoarea,
Atât tot. — I-o mică ne'nțelegere?...

DESDEMONA

Pe care cât aș da s'o 'nlăturăm!
Căci tare mi-este drag sărmanul Cassio...

OTHELLO

Ah mii de draci!

DESDEMONA

— Aud?

OTHELLO

— Ce fată bună!...

DESDEMONA

De ce-o fi supărat?...

LODOVICO

— O fi scrisoarea...

Il cheamă mi se pare la Veneția,
Iar Cassio-i lăsat guvernator...

DESDEMONA

Ce bine mi-ar părea! — Adevărat?

OTHELLO

Ei nu mai spune...

DESDEMONA

— Aud?

OTHELLO

— Ai căpiat?

DESDEMONA

Ce-i scumpul meu?...

OTHELLO

— Ah, drac împelițat! (o lovește)

DESDEMONA

Dar dragul meu Othello!

LODOVICO

— Generale,

Să jur și nu m'ar crede în Veneția...

Se poate?... Haide, mângâi-o, că plânge.

OTHELLO

Să plângă-atunci! Dac'ar putea pământul,

Cu lacrima femeii să rodească,

Pe lume-ar crește numai crocodili!

— Să piei din ochii mei!

DESDEMONA

— Dacă ți-i supără...

Prezența mea... (se retrage)

LODOVICO

— Vezi ce soție-ascultătoare?

— Hai cheam-o, generale, înapoi.

OTHELLO

Madam!

DESDEMONA

— Stăpâne?

OTHELLO (lui Lodovico)

— Ai ceva cu ea?

LODOVICO

Eu nu....

OTHELLO

— Atunci de ce să se întoarcă?...

Ori fiindcă știe pe-alții să-i întoarcă?

— Și mai ales să plângă... da, să miorläie.

Ca ori și ce femeie-ascultătoare...

Așa de-ascultătoare... (Desdemonei) Nu mai plângi?

Dă-i drumul, hai... (lui Lodovico) In ce privește ordinul...

(Desdemonei)

— Ah lacrimi vopsite cu boia!...

(lui Lodovico)

Mă cheamă la Veneția... (Desdemonei) Hai pleacă!

Te chem eu când o fi. (lui Lodovico) Iubite domn,
Mandatul este clar... Mă 'ntorc în țară...

(Desdemonei)

— Hai, pleac' odată! (Desdemona pleacă) Și rămâne Cassio,
(lui Lodovico)

Cinezi cu noi... Bine-ai sosit la Cypru...

— La naiba cu maimuțele și țapii! (iese)

LODOVICO

E ăsta minunatul nostru Maur?
Pe-al cărui suflet larg jura Senatul?
Stăpân pe toți, stăpân pe sine însuși?
Și 'n zaua cărui nicio slăbiciune,
Și nicio întâmplare nu putea
Să facă vreo spărtură cât de mică?...

IAGO

E-atâta de schimbat!

LODOVICO

— E'n toate mințile?

IAGO

E cum îl vezi... Mi-e oare 'ngăduit
Să spun cum e și cum ar fi să fie?
— Dă Doamne să-l vedem așa cum trebuie...

LODOVICO

Să dea în Desdemona... S'o lovească!

IAGO

E drept că și pe mine m'a durut...
Dar Doamne, dac'ar fi numai atâta...

LODOVICO

Cum? are obiceiul? Ori scrisoarea
E-aceea care l-o fi scos din fire?...

IAGO

Știu bine, nu-i frumos din partea mea...
Dar câte nu-s de spus... Observă-l numai,
Și singur ai să vezi că nu-i nevoie
De altă lămurire... — Urmărește-l,
Și nu-l scăpa din ochi...

LODOVICO

Ce rău îmi pare,
Să văd un om ca el în halul ăsta... (iese)

(4.2.) *ODAE IN CASTEL*

Intră Othello și Emilia

OTHELLO

Cum? N'ai văzut nimic?

EMILIA

— Nici pomeneală.

OTHELLO

Nici auzit? Doar i-ai văzut vorbind adesea!

EMILIA

Dar făr' să-mi dea nimic de bănuît...

OTHELLO

Și doar nu mi-a scăpat nicio silabă...
Cum? Nu-și șopteau vreodată?

EMILIA

— Niciodată.

OTHELLO

Și nu ți-au spus să pleci?...

EMILIA

— De ce să plec?...

OTHELLO

De pildă... să-i aduci un evantai,
Mănușile, ori masca, ori ceva?...

EMILIA

Dar spun că niciodată...

OTHELLO

— Hm! Ciudat!

EMILIA

Că doamna e cuminte, îmi pun capul!
Să crezi altminteri, e o nebunie!
Dar nici nu-te gândi. Te-a scos din minți,
Bătu-l'ar Dumnezeu, vreo secătură!...

De nu-i nici ea femeie cum se cade
Pe lume nu mai sunt femei curate,
Și totul e-o minciună!

OTHELLO

— Ad'o-aicea. (iese Emilia)

EMILIA

Ea știe multe... Da-i și ea o prefăcută...
Atâta doar c'a mea e mai șireată...
Se 'nchide bine 'n ea, se zăvorește...
Îți cade în genunchi, îți plânge 'n poală...
Ei, n'am văzut-o eu de-atâtea ori...?

Intră Desdemona și Emilia

DESDEMONA

Othello, m'ai chemat?

OTHELLO

Da, scumpa mea...

DESDEMONA

Aveai ceva?...

OTHELLO

Privește-mă în față...

Privește-mă în ochi.

DESDEMONA

— Dar ce mai e?

OTHELLO (Emiliei)

Femei de meseria ta, Emilia,
 Iși lasă amanții între patru ochi,
 Trag ușa după ei, iar dacă e
 Să intre cineva, tușesc... — Fă-ți slujba,
 Fă-ți slujba — atunci, și lasă-ne pace! (iese Emilia)

DESDEMONA (cade în genunchi)

Iți cad Othello în genunchi și te întreb:
 Ce 'nseamnă toate astea? Pentru Dumnezeu,
 Cuvântul tău e fulger...
 Nimic nu mai pricep...

OTHELLO

— Cine ești tu?

DESDEMONA

Femeia ta, supusă, credincioasă.

OTHELLO

Atuncea jură, singură blestemă-te,
 Ca demonii să nu te ocolească,
 De mult ce pari aidoma cu îngerii,
 — De două ori blestemă-te jurându-te
 Că ești cinstită!

DESDEMONA

— Martor mi-este Cerul!

OTHELLO

Da, da, e martor cât de mult mă 'nșeli...

DESDEMONA

Cu cine, Doamne? Cum să te înșel?

OTHELLO

Ah lasă-mă odată Desdemona...

DESDEMONA

Othello, plângi? — Ah Doamne Dumnezeu,

Să fiu de vină eu că plângi, Othello?

Tu poate crezi că tatăl meu e pricina

Chemărei tale înapoi, acasă...

Dar ce-s de vină eu? — Mai am eu tată,

Din clipa 'n care te-am numai pe tine?...

OTHELLO

La ori ce chin să mă supuie cerul,

Pe capul meu să plouă umilirile,

Să'nnot până la gât în sărăcie,

Să-mi văd în lanțuri pus tot viitorul,

Și tot aș mai putea găsi în suflet

O urmă de nădejde și răbdare...

Dar vai, să faci din mine o momâe,

Pe care s'o arate toți cu degetul!

Și poate și-asta, și asta-aș fi 'ndurat-o!

Dar chiar s'ajung gonit de-aici, din inima

In care-am strâns comori peste comori,

Izvorul dela care-mi beau chiar vieața,

Sau moartea, fiindcă fără el eu mor,

Mor, mor răpus de sete,

—De-acolo chiar să fiu gonit, din inima

Ajunsă iezer stătător în care
 Broscoii se prădesc și se încalecă...
 — Intoarce-ți într'acolo fața ta
 De tânăr heruvim cu buze roșii,
 Să vezi ce Iad în ea se oglindește!

DESDEMONA

Dar tu Othello știi că sunt curată...

OTHELLO

Curată da, ca muștele de vară
 Ce 'n zbor prin zalhanele se 'mpreună...
 Ah floare minunată de pădure,
 De-al cărei greu parfum te doare capul, —
 De ce, de ce te-ai mai născut pe lume?

DESDEMONA

Ce crimă săvârșită-am în neștire?

OTHELLO

Cum? fața ta, această albă pagină,
 Să poarte scris cuvântul «desfrânată»?
 Ce crimă? — Ah, femeia mea de stradă,
 Să-i spui pe nume-ar fi să-mi fac obraji
 Ca foalele să-mi ardă de rușine,
 Până'mi prefac rușinea în cenușe...
 Ce crimă? Cerul uite 'ntoarce capul,
 Și luna 'nchide ochii să nu vadă,
 Iar vântul deșucheat ce se sărută
 Cu tot ce-i iese 'n cale, amuțește
 În inima pământului de spaimă...
 Ce crimă? — Ah femeie desfrânată...

DESDEMONA

Dar ce-ai cu mine, pentru Dumnezeu?

OTHELLO

Adică ești cuminte...

DESDEMONA

— Doamne sfinte!

Cuminte dacă e femeia care
Curată s'a păstrat, și neatinsă,
Bărbatului, atuncea sunt cuminte.

OTHELLO

Și nu stricată?...

DESDEMONA

— Cum? Ce vorbă-i asta?

OTHELLO

Nu, nu se poate...

DESDEMONA

— Cerule, ai milă.

OTHELLO

Mă iartă-atunci.... Te luasem drept stricată,
Stricata cea mai mare a Veneției,
Mai zisă și soția lui Othello...

(ridicând glasul)

— Femeie care-ații intrarea Iadului

Cum ține sfântul Petru cheia Raiului...

Reintră Emilia.

— Da da, chiar tu... — Ei, pofta ne-am făcut-o,
Poftim și-un galben pentru osteneală,
Și 'ntoarce cheia, nimeni să nu știe... (iese)

EMILIA

Dar ce tot spune, ce vrea omul ăsta?
Domnița mea, te simți ceva mai bine?

DESDEMONA

Mă simt pe altă lume...

EMILIA

— Ce-i cu el?

DESDEMONA

Cu cine?...

EMILIA

— Cu stăpânul...

DESDEMONA

— Ce stăpân?...

EMILIA

Stăpânul tău, Domniță...

DESDEMONA

— Ce spui tu?

Stăpân!? Eu nu mai am stăpân, Emilia...

Doar lacrimi mai aveam, și-acuma uite
 Nici lacrimi nu mai am...
 Fii bună și așează așternutul
 Din noaptea nunții azi pe patul nostru...
 Dar nu uita... — Și cheamă-aci pe Iago.

EMILIA

Dar ce schimbare, ce întorsătură!... (iese)

DESDEMONA

Era de așteptat să fie-așa...
 Pe semne am greșit eu cu ceva...
 De vreme ce se poartă-așa cu mine...

Reintră Emilia și Iago

IAGO

Dorești ceva, Domniță? — Cum mai merge?

DESDEMONA

Știu eu? Știu eu? — Când cerți un biet copil,
 Il iei încet, îi iei ușor... Așa putea
 Othello și pe mine să mă certe...
 Sunt oare altceva pe lângă el?

IAGO

Dar ce-a făcut?

EMILIA

— Dar ce nu i-a făcut?...
 S'o facă-auzi — stricată! — Ce rușine!

DESDEMONA

Sunt asta eu?

IAGO...

— Anume ce?

DESDEMONA

Ce-a spus Emilia c'a spus Othello...

EMILIA

Un derbedeu beat mort, așa ceva
Unei femei de stradă nu spunea!

IAGO

Dar ce-i veni?

DESDEMONA

— Știu eu?

IAGO

— Auzi ce vorbă!

Dar nu mai plânge... — Zi afurisită!...

EMILIA

Atâtea cereri a respins, a rupt-o
Cu tatăl ei, cu tot, ca să o facă,
Auzi, stricată! Ți se rupe inima!

DESDEMONA

Ce soartă, ah ce soartă!...

IAGO

— Blestemată!

Dar cum i-a năzărit?

DESDEMONA

— Așa deodată!...

EMILIA

Să mor de nu-i la mijloc o canalie!
 I s'a vârat sub piele o secătură,
 Și capul i-a 'mpuiat cu bazonii,
 De dragul vr'unui post, — de n'o fi asta!

IAGO

De unde până unde? — Ce canalie?

DESDEMONA

De-o fi vre unul, Dumnezeu să-l ierte...

EMILIA

Ba câinii să-l mănânce, și holera!
 Stricată-auzi! — Cu cine, cum și ce fel?
 Nu, nu, i-a 'ntors vreo secătură capul,
 Un tont, un păcătos și un netrebnic!
 Ah Doamne, numai scoate-ni-l în față,
 Și dă-ne 'n mână și câte-un ciomag,
 Să-l batem până ce rămâne lat!
 Da, da, să-l batem Doamne pân'la sânge!

IAGO

Vorbește mai încet...

EMILIA

— Să-l ia toți dracii!

Și ție-odată mintea-ți întorsese
O poamă tot ca asta, când credeai
Că e ceva 'ntre mine și Othello...

IAGO

Hai, nu fii proastă, taci...

DESDEMONA

— Ah spune Iago,

Cu ce-aș putea să-mi recâștig bărbatul?
Fii bun, vorbește-i... Pe lumina ochilor,
Idee n'am din ce i-a cășunat...

(îngenuche)

— Să nu mă mai ridic dac'am făcut,
Cu gândul, sau cu vorba, sau cu fapta,
Un singur pas alătura cu drumul,
Sau dacă-auzul, ochii mei au fost
Pe lumea asta-atrași de vreo ispită!
In stradă să m'arunce, îl iubesc,
Precum îl voi iubi întotdeauna.
Cruzimea lui îmi poate lua orice,
Chiar viața-mi poate lua, dar nu iubirea!
Să-mi spuie... — scârbă mi-e de mine însumi,
Când numai mă gândesc la ce mi-a spus...
Dar încă să mai fac!... — aș fi nebună!

IAGO

I-o biată năzărire... Fii pe pace...
Sânt treburile care-l scot din fire,
Și el se năpustește-asupra altora...

DESDEMONA

De-ar fi numai atât!...

IAGO

— Mai te 'ndoiești?

(trompete afară)

— Auzi? e ora cinei... Te așteaptă

La masă... mosafirii au sosit...

Ei lasă, nu mai plânge, o să treacă... (ies Desdemona și Emilia)

Intră Roderigo

— Ei dragă Roderigo?

RODERIGO

— Nu gălesc,

Că te porți cum trebuie cu mine.

IAGO

Ba tocmai dimpotrivă!

RODERIGO

Mi te lauzi în fiecare zi cu o lovitură, mă legi la ochi cu o nouă nădejde, și când să pun mâna pe ea, ia-o de unde nu-i! M'am săturat. Prost trebuie să mă crezi tu, de crezi că mai pot răbda!

IAGO

Să-ți spun, dragă Roderigo...

RODERIGO

Ce să-mi spui? Mi-ai spus câte 'n lună și în soare!

IAGO

N'ai dreptate.

RODERIGO

Ba am. Am dat de pe mine ultima lețcae. Numai giuvaerurile date ca să le dai Desdemonei ar fi cucerit o vestală! Mi-ai spus că le-a primit și m'ai lăsat să nădăjduiesc că în curând voi vedea răsplăta ostenelelor mele. Când colo, nimic.

IAGO

Bun atunci, dă-i 'nainte...

RODERIGO

Ce să-i dau? Nu-i mai dau de loc! Că-i de geaba! Ba cred chiar că-i o mare ticăloșie să-ți bați în halul ăsta joc de un om.

IAGO

Foarte bine, foarte bine...

RODERIGO

Nu-i foarte bine deloc, — îți spun. Fiindcă am să fac cunoștiința Desdemonei și-am să-i cer înapoi giuvaerurile. Dacă mi le dă, bun, am scăpat eu de ea, ea de mine. Dacă nu, ai să ai tu a face cu mine.

IAGO

Ai terminat?

RODERIGO

Cu vorba, — dar nu și cu fapta!

IAGO

Bravo Roderigo, știi că-mi place? Acuma văd și eu ce-ți poate capul! Dă mâna 'ncoa! — Dar Roderigo, mă bănuie, să știi pe nedrept. Iți jur că n'a fost om să lucreze mai mult pentru tine...

RODERIGO

Nu se vede.

IAGO

E drept, nu se vede încă. Și ai dreptate să intri la bănuiele. Dar Roderigo, dacă ai în tine ceea ce acum sunt mai mult ca oricând gata să-ți recunosc: adică: hotărîre, bravură, curaj, dă dovadă noaptea asta! Dacă tu, o noapte după aceea, nu ai pe Desdemona, născocoște ce chinuri vrei pentru mine, și ia-mă de pe lumea asta!

RODERIGO

Dar de ce e vorba? Mai e vreo licărire de speranță?

IAGO

Scumpe Domn, a sosit special din Veneția ordin de numirea lui Cassio în locul lui Othello.

RODERIGO

Nu mai spune. Atunci Othello și Desdemona se întorc la Veneția!

IAGO

Asta s'o crezi tu. Se 'ntoarce în Mauretania, cu Desdemona lui cu tot. Afară dacă... o 'ntâmplare sau

alta nu-i prelungește șederea aici... Printre care, cea mai sigură ar fi înlăturarea lui Cassio...

RODERIGO

Cum înlăturarea?

IAGO

Adică punerea lui în neputință să ia locul lui Othello. Zburându-i creerii, de pildă...

RODERIGO

Să-i zbor eu!...

IAGO

Dacă crezi de cuviință... Și-ți vrei binele... El ia masa astăseară la o femeie pierdută, — acolo mă duc și eu să-l întâlnesc... Dacă-i pândești plecarea, pe care eu voi ticlui-o cam între 12 și 1, poți face din el, ce vrei. Eu rămân la doi pași de tine, — pentru o mână de ajutor!... — Va cădea între noi doi... Hai, nu mai holba ochii, vino cu mine... Vei vedea că nevoia ca el să dispară e așa de mare, că singur te vei simți dator să-l răpui. Să mergem. E trecut de ora mesei. Acum te pomenești cu miezul nopței. — La lucru, Roderigo.

RODERIGO

Dar vreau să știu ce rost au toate astea...

IAGO

Lasă Domnule, vei vedea... (ies)

(4. 3.) *ALTĂ ODAE IN CASTEL*

Intră Othello, Lodovico, Desdemona, Emilia și suită.

LODOVICO

Fii bun, te rog, și nu mă mai petrece.

OTHELLO

Ba da... De cè nu? Mersu-mi face bine...

LODOVICO

Domniță, noapte bună... — Mulțumesc.

DESDEMONA

Și noi îți mulțumim...

OTHELLO (lui Lodovico)

— Să mergem, da? (incet)

— Ah! Desdemona...

DESDEMONA

— Ce-i?

OTHELLO

— Tu culcă-te.

Indată-auzi? — Dă drumul și Emiliei...

— Dar nu uita... (ies Othello, Lodovico, suită)

DESDEMONA

— Se poate?

EMILIA

— Par'că pare,

Ceva mai domolit...

DESDEMONA

— Se 'ntoarce repede.
Mi-a spus să plec îndată la culcare,
Iar ție să-ți dau drumul...

EMILIA

— Să-mi dai drumul?

DESDEMONA

Așa vrea el. — Deci, draga mea Emilia,
Dă-mi rochia de noapte, — și adio!
— Să-i facem placul!

EMILIA

— Nu i l-ai mai face!

DESDEMONA

De ce? Iți spun că mi-e așa de drag,
Că până și 'ncruntările, muștrările,
Și toată îndârjirea asta - a lui,
— Fii bună și descheie — au un farmec...

EMILIA

Am pus la patul vostru așternutul
Cerut de tine...

DESDEMONA

— Doamne Dumnezeule,
Ce-ți trece uneori prin gând, Emilia...
De-o fi să mor, să zicem, înainte,
Ingroapă-mă 'n acelaș așternut...

EMILIA

Vai, cum vorbești!...

DESDEMONA

— Avea odată mama,

O fată 'n casă... se chema Barbara...

Era îndrăgostită... Dar iubitul,

Pe semne-a'nebunit, c'a părăsit-o...

Și ea știa un cântec, cu o « salcie »,

Un cântec vechi... dar știi ce potrivit?...

Și biata a murit cântându-și cântecul...

Un cântec care tot mă urmărește...

Imi vine tot să-l cânt... — ca și Barbara,

Ușor lăsându-mi capul într'o parte...

— Te rog, grăbește...

EMILIA

— Să-ți aduc și rochia?...

DESDEMONA

Nu, nu... desfă aci... — Ce om de treabă,
Și Lôdovico ăsta!...

EMILIA

— Și ce chipeș!

DESDEMONA

Și ce frumos vorbește!...

EMILIA

Cunosc o Doamnă în Veneția care s'ar duce până la Ierusalim în picioarele goale, numai ca să-i atingă vârful buzelor...

DESDEMONA (cântând)

La umbra unui sicomor

Sărmana ea ședea cântând,

— *Cântați cu toți cântecul salciei —*

Cu capu 'n poală sta cântând

Și mânila la piept...

— *Cântați cu toți cântecul salciei —*

In murmur de pârâu gema

— *Cântați cu toți cântecul salciei —*

Și plânsul pietrele topea...

Tu pune acuma lucrurile bine... (cântând)

— *Cântați cu toți cântecul salciei —*

Și rogu-te grăbește-te, că vine! (cântând)

Cununi de salcie 'mpletindu-mi,

Și nimeni, nimeni să nu-l certe...

Ba nu, e altfel!... — Bate cineva!...

EMILIA

E vântul...

DESDEMONA (cântând)

I-am spus: iubite, tu mă'nșeli...

— *Cântați cu toți cântecul salciei —*

Și ce-a răspuns atunci iubitul?

Cu cât mai mult te-oi înșela,

Cu-atât mai mulți te vor visa...

Acuma du-te... Noapte bună... Par'că ochii...
Mă ustură... E semn că am să plâng, Emilia...

EMILIA

De unde?!

DESDEMONA

Mi se pare-așa se spune...

— Bărbații... Ah ce oameni!... Crezi, Emilia,
Că sunt femei așa de rele să-și înșele...
Bărbații?...

EMILIA

— Mai întrebi?

DESDEMONA

— Ai fi în stare?

EMILIA

Dar tu?

DESDEMONA

Pe tot ce-i sfânt și tot ce e lumină!...

EMILIA

Nici eu n'aș face, Doamnă, pe lumină...
Dar poate că aș face-o pe 'ntunerec...

DESDEMONA

Ai face tu pentru ceva în lume?

EMILIA

Aș face chiar pentru nimic...

DESDEMONA

— Dă-mi voie,

Să nu te cred...

EMILIA

— De ce să nu mă crezi?...

Ba încă aș face și desface!... Sigur, n'aș face pentru un inel, pentru câțiva coți de mătase, pentru rochii, fuste, pălării, sau nu știu ce nimicuri... Dar pentru nimic în lume?... — Cine bunăoară n'ar pune coarne bărbatului, ca să-l facă împărat? Asta nu te poate trimite în iad, cel mult în purgatoriu!

DESDEMONA

Eu n'aș putea pentru nimic în lume.

EMILIA

De ce nu? Păcatele sunt ale lumii... Și dacă ești pe lume, de ce să faci altfel? Abaterea nu-i și ea un păcat?

DESDEMONA

Aproape nici nu cred că pot fi unele...

EMILIA

Ba sunt cu miile! Să populezi lumea cu ele!
Dar cred că vina-i numai a bărbaților.
Că sau puțin le pasă și ne-arunca

In brațele amantului ei singuri,
Sau iată, fac deodată pe geloșii,
Ne țin sub cheie, — poate și lovesc!
Iubirea-atunci în ciudă se preface,
Și cât de bune-am fi, urîm de moarte,
— Iar ura-duce gând de răzbunare!...
Să știe-odată, pentru totdeauna,
Bărbații, că avem și noi un suflet,
Avem și noi: ochi, gură, gust și pofte,
Și știm și noi ce este amar, sau dulce!
Ei ce fac oare-atuncea când ne schimbă?
E patimă, e gust, e slăbiciune?
Ei bine, așteaptă că le-avem și noi...
Deci poarte-se cu noi ceva mai bine...
Altminteri așteaptă că — vorbind pe față —
La rău numai bărbatul ne învață!

DESDEMONA

Eu nu mă vreau de nimeni învățată,
Și ori și ce ar fi, rămân curată. (ies probabil diferit,
după ce din cap își iau noapte bună)

(5. 1.). *CYPRU. O STRADĂ.*

Intră Iago și Roderigo.

IAGO

Tu stai după maghernița aceasta...
Că vine 'ndată. — Ține spada trasă,
Și trage-i una 'n inimă. Fii gata.
Curaj, auzi? — stau cot la cot cu tine...
Ieșim din asta oameni, sau nimica.
Ia-ți inima în dinți...

RODERIGO

Tu stai lipit... ca dacă dau în gol...

IAGO

La cot, n'auzi? — Fii gata, nu clinti! (se ascunde)

RÔDERIGO

I-un lucru care nu prea mă atrage...
Dar dacă-mi spune el, și-mi bate capul?...
La urma urmei ce-i un om?... — Hai spadă!...

(trage spada)

IAGO

De-atât frecuș a luat zebzecul foc!
 Omoară el pe Cassio, sau Cassio,
 Pe el, — în orice caz eu tot câștig!
 Trăiește el, mă ia de scurt cu darurile,
 Ce-aveau să fie date Desdemonei,
 Și ce mă fac?... — Trăiește însă Cassio,
 El are - asupra lui o frumusețe
 Ce prea mă face hâd în ochii lumii...
 În plus, mă poate da pe față Măurul,
 Și cum ies eu la capăt? — Nu, să moară!
 — L'aud venind!...

Intră Cassio.

RODERIGO (face o passă asupra lui Cassio)

— Chiar el e după mers!

— Nemernicule, piei!

CASSIO

— Noroc cu zaua!

C'altmintrelea eram rănit de moarte!...

— S'o văd acuma pe-a ta! (trage și rănește pe Roderigo)

RODERIGO

— Ah mor, ah mor!...

IAGO (din spate rănește pe Cassio la picior și fuge)

CASSIO (mai mult sie-și)

Săriți că mă omoară, mă omoară!

— Schilod, schilod pe viață... (cade) — Ajutor!

Intră Othello.

OTHELLO

E vocea lui, e Cassio! — Deci Iago,
E om pe care pot să pui temei...

RODERIGO

Netrebnicul de mine!

OTHELLO

— Chiar netrebnic!

CASSIO

O mână de-ajutor!... Lumină... Doctor...

OTHELLO

E el! — Ah Iago, ce mai lecție îmi dai
Cu cinstea și curajul și noblețea
Cu care-ți aperi prietenul lovit!...
— Micuța mea, poftim de-ți vezi iubitul...
Dar nu te teme, dela inimă te-am scos,
Și-ți sună în curând și ție ceasul...
Un pat mânjit va fi acum spălat.
Cu sângele de care-a fost pătat. (iese)

Intră Lodovico și Grațiano.

CASSIO

Dar niciun trecător?... Și nicio pază?
Săriți, într'ajutor!

GRAȚIANO

— Dar ce să fie?

I-un om pe moarte!...

CASSIO

— Ajutor...

LODOVICO

— Auzi?

RODERIGO

Ah Doamne ce nemernic!

LODOVICO

— Două gemete!

Și ce 'ntunerec! — Nu cumva-i o cursă?
Să nu ne ducem singuri... cine știe...

RODERIGO

Și nimeni, nimeni? — Mor aicea ca un câne...

LODOVICO

Auzi?

Reintră Iago cu o torță

GRAȚIANO

— Sosește cineva cu-o torță.

E numai în cămașe, — poartă arme!

IAGO

Dar cine-i? Cine strigă ajutor?

LODOVICO

Habar n'avem.

IAGO

— Dar geme cineva!

CASSIO

Eu, èu gem... Doamne... ajutor!...

IAGO

Dar ce poate să fie?

GRAȚIANO

— Pe cât pare,

E Iago, port-drapelul lui Othello...

LODOVICO

Chiar el, adevărat!... — Ce om de treabă!

IAGO

Dar cine se tot vaetă acolo?

CASSIO

Ah tu ești Iago?... — sunt rănit de moarte...
Indură-te de mine...

IAGO

— Tu ești Cassio?

— Și cine-au fost tâlharii?

CASSIO

— Unu-i, par'că,

Pe-aici pe-aproape... n'a putut s'o șteargă...

IAGO

Mișeii, derbedeii! (lui Lodovico și Grațiano)

— Voi de colo,

Fiți buni și dați o mână de-ajutor.

RODERIGO

O mână de-ajutor!...

CASSIO

— E unul dintre ei...

IAGO

Nemernicule, piei! (înjunghie pe Roderigo)

RODERIGO

Ah câne blestemat! — Nemernic Iago!

IAGO

Te dai la oameni, câine, pe 'ntunerec?

(mai tare) — Și unde sunt tâlharii ceilalți?

Dar ce tăcere!... — Cine sunteți voi?...

De ce nu dați o mână de ajutor?

LODOVICO

Incearcă-ne, să vezi...

IAGO

— E Lodovico!

LODOVICO

Chiar el.

IAGO

— Iți cer iertare... — Bietul Cassio!
A fost închipuiți-vă-atacat!

GRAȚIANO

Cum? Cassio?

IAGO

— Te simți mai bine, frate?

CASSIO

S'a dus piciorul...

IAGO

— Doamne, Dumnezeule!
O torță!... Cu cămașa mea îl leg!
Intră Bianca.

BIANCA

Dar ce e, Doamne, cine strigă — așa?

IAGO

Tu nu vezi cine?

BIANCA

— Cassio al meu!
Iubitul, scumpul, dulcele meu Cassio...

IAGO

Poftim și asta!... — Cassio, cam cine,
Cam cine bănuiești c'a fost tâlharul?

CASSIO

Știu eu?

GRAȚIANO

Ne pare rău... veneam tocmai la tine...

IAGO

O jartieră!... Mulțumesc. — Dac'am avea
Un scaun să-l târâm ușor de-aicea.

BIANCA

Leșină, Doamne, uite că leșină!

IAGO

Eu Domnii mei, mă tem că teleleica
E chiar din bandă... — Cassio, răbdare.
— Hai repede, hai dați-ne o torță...
Să văd cine era... Vai Doamne-i prietenul,
E scumpul meu concetățean Rodrigo!...
Nu-i el? Ah Doamne, el e, Roderigo!...

GRAȚIANO

E unul în Veneția...

IAGO

— Chiar el e!

Il știi?

GRAȚIANO

— Dar cum nu?

IAGO

— Tu ești, Grațiano?

Iți cer umil iertare. Crima asta,
Mi-a luat aproape mințile...

GRAȚIANO

— Te cred.

IAGO

Ei cum mai merge, Cassio? — Un scaun,
Un scaun!

GRAȚIANO

— Roderigo!

IAGO

— Da săracul!

(se aduce un scaun)

Ah, bine c'a sosit! Un om de inimă
Să-l ia acum cu grije! Eu mă duc,
S'aduc un doctor. (Bianchii) Ia te rog, scutește-ne!
Rănitul mi-este cel mai bun prieten.
(lui Cassio) Dar ce-a fost între voi?

CASSIO

— Știu eu? Nimica.

Eu nici măcar nu-l știu...

IAGO (Bianchii)

— Faci fețe-fețe...

— Hai, luați-l, hai, să nu mai stea la aer.

(Cassio și Roderigo sunt transportați)

Voi Domnii mei, mai stați... — Ia uite pocitania,
Cum face fețe-fețe?... Ia uitați-vă,
Ce ochi la ea, cum face pe 'ngrozita.
Ei lasă că te am eu în vedere...
Miroase cât de colo a complice...

Intră Emilia.

EMILIA

Dar ce-i bărbate, ce s'a întâmplat?

IAGO

Ei, Cassio a fost rănit în stradă,
De Roderigo, și-alții, dispăruți...
Abia respiră, Roderigo-i mort.

EMILIA

Vai Doamne, vai sărmanul nostru Cassio!
I-o treabă, pe cât pare, cu femeii...
Vezi află cine-a fost la el azi noapte.
(Biancă) — Cam tremuri când auzi de-așa ceva...

BIANCA

De ce să tremur? A mâncat la mine...

IAGO

La tine? Bun, atuncea vei răspunde.
Urmează-mă.

EMILIA

— Ia uite păcătoasa!

BIANCA

Cum? Cine-i păcătoasă? Sunt femeie
Ca tine de cinstită.

EMILIA

— Nu mai spune!

IAGO

Să mergem, domnii mei, să-i lege rănile.
— Te fac eu, scumpă Doamnă, să vorbești.
— Emilia, dă fuga în cetate,
Și spune lui Othello, Desdemonei...
Să mergem, da? (aparte) — Ei, mi-a venit sorocul:
Azi ori m'am dus, ori m'a lovit norocul. (ies)

(5. 2.) ODAE DE DORMIT IN CASTEL

Desdemona în pat dormind; arde o lumină.

Intră Othello

OTHELLO

Ah suflete, mă 'ntrebi de ce, de ce?
Dar nu mă faceți, stele preacurate,
Să spun de ce... Și totuși n'am să-i vărs
Un pic de sânge, nici să-i zgârii sânul,
Mai alb ca neaua, vai, și mai cuminte
Ca marmora-așezată pe morminte.
Dar, Doamne, dacă trebuie să moară,
Să nu ne mai înșele!... — Sting lumina,
Și apoi sting o viață... Luminiță,
Pe tine eu te sting și eu te-aprind...
Dar dacă sting lumina asta-a vieței

— Podoabă iscusită a naturei —

Mă 'ntreb ah unde-i focul prometeic

Din care s'o mai pot din nou aprinde?...

Odată ce ai smuls un trandafir

Mai poți să-l faci să crească și 'nflorească?

E mort... Să mi-l sărut cât e pe ramură... (o sărută)

Ah dulce respirare care 'ndoaie

Chiar sabia grozavă a dreptăței...

Hai încă unul... încă un sărut...

Rămâi cum ești acuma după moarte,

Rămâi așa, să te omor, femeie,

Ca poate și mai mult să te iubesc...

Și lasă-mă să-ți dau pe cel din urmă

Sărut al meu, cum n'a mai fost sărut

Mai dulce și mai trist pe lume...

Mă'nneacă plânsul, plâns de lacrimi crude...

Așa e Cerul ăsta la mânia:

Lovește 'n tot ce-i drag!... — S'a deșteptat...

DESDEMONA

Othello, tu ești?

OTHELLO

— Eu sunt Desdemona...

DESDEMONA

Dar nu vii lângă mine?

OTHELLO

— Te-ai rugat...

Deajuns în noaptea asta, Desdemona?

DESDEMONA

Iubite, da...

OTHELLO

— Dacă-ți aduci aminte

De-o vină poate încă neiertată,

Te roagă cât e vreme...

DESDEMONA

— Doamne sfinte!...

OTHELLO

Și repede, îți spun... Aștept plimbându-mă,

Să nu-ți iau duhul pe nepregătite...

Ferească Sfântul, nu ți-l vreau ucis...

DESDEMONA

Ucis?

OTHELLO

— Ucis.

DESDEMONA

— Mă aibe Ceru 'n pază!

OTHELLO

Din inimă îți spun: amin!

DESDEMONA

— Atuncea,

De ce să mă omori?

OTHELLO

— De ce?

DESDEMONA

— Și totuși,

Mi-e frică... E ceva în ochii tăi...

Dar nu pricep de ce, de ce m'aș teme

Când nu mă știu o clipă vinovată...

Și totuși tremur...

OTHELLO

— Numără-ți păcatele.

DESDEMONA

Am unul singur: dragostea de tine...

OTHELLO

Atuncea, pentru asta ai să mori...

DESDEMONA

Ciudat să mori fiindcă-ai iubit un om...

De ce-ți muști buza? Gânduri sângeroase,

De sus și până jos mi te frământă...

Semn rău!... Și totuși uite, am nădejdea,

Că nu pe mine mă privesc...

OTHELLO

— Tăcere...

DESDEMONA

Să tac atuncea...

OTHELLO

— Ce-a fost cu batista?
Batista mea! — Ai dat-o nu? Lui Cassio!

DESDEMONA

Pe ce-am mai scump! Trimite după Cassio,
Și 'ntreabă-l.

OTHELLO

— Desdemona mea, ia seama,
Sperjură nu fii chiar pe patul morței.

DESDEMONA

Doar n'ai să mă omori!...

OTHELLO

— Ba chiar acumă,
Deci spune-ți fapta cât mai este vreme...
Să nu spui nu, căci n'am să-mi schimb părerea,
De care geme ființa mea întreagă.
Gătește-te de moarte.

DESDEMONA

— Ai milă, Doamne.

OTHELLO

Ai milă, Doamne.

DESDEMONA

— Atunci și tu ai milă!
In viața mea nu m'am gândit la altul!

De Cassio cel mult dacă-am avut

Atâta milă cât și Dumnezeu...

— I-am dat vr'un semn?

OTHELLO

— Dar n'am văzut batista,

In mâna lui, femeia mea sperjură?

Tu inima mi-o faci de piatră,

Și chiar omor mă faci să săvârșesc,

Când nu credeam s'aduc decât o jertfă...

Batista am văzut-o!

DESDEMONA

— O fi găsit-o.

Nici gând să i-o fi dat. — Să vie-aicea,

Să spună tot ce știe.

OTHELLO

— Dacă spus-o!

DESDEMONA

Cum? Ce-a spus?

OTHELLO

— Cum? Că te-a avut!

DESDEMONA

Pe mine? El?

OTHELLO

— Da, da.

DESDEMONA

— S'o spuie 'n față.

OTHELLO

E prea târziu. — Onestul nostru Iago
I-a 'nchis deapururi gura.

DESDEMONA

— Cum? E mort?

Ah, par'că mă temeam...

OTHELLO

— Să fi avut

Atâtea vieți câți peri avea în cap,
Fii sigură că tot nu mai scăpa.

DESDEMONA

Vai bietul, e la mijloc o trădare.

OTHELLO

Mai și-l bocești? In fața mea, spurcato?

DESDEMONA

Gonește-mă dar nu mă omorî...

OTHELLO

Stricato, piei!

DESDEMONA

— Mai lasă-mă o zi,

Atât, să mai trăiesc numai o noapte...

OTHELLO

Te zbați?

DESDEMONA

— O clipă, doar o clipă.

OTHELLO

— Nicio clipă!

DESDEMONA

Să-mi spun doar rugăciunea.

OTHELLO

— Prea târziu. (o gătuie)

EMILIA (de afară)

Stăpâne, drag stăpân, fii bun te rog.

OTHELLO

A! Cine bate?... — Nu e încă moartă?...

— Sunt crud și uite am puțină milă,

Mi-e milă să te văd prea mult zbatându-te...

Așa... așa...

EMILIA (de afară)

— Stăpâne, drag stăpâne.

OTHELLO

Ei, cine-i?

EMILIA (de afară)

— Vreau să-ți spun numai o vorbă.

OTHELLO

Emilia!... — Indată!... — A murit...
 — Mi-aduce vestea morței lui, pe semne...
 Ce zarvă pân'acum, și câtă liniște...
 Tăcere de mormânt... S'o las să intre?
 E bine?... — Par'că 'ncepe iar să miște...
 — Ori nu? Nici eu nu știu ce-i de făcut...
 Ea par'că văd c'o să mă 'ntrebe de soție...
 Soție? Care?... Nu mai am soție...
 Vai Doamne, câtă, câtă grozăvie!
 Imi pare că pe lume-i o eclipsă
 De soare și de lună... că pământul,
 De groază singur se despică 'n două...

EMILIA (de afară)

Dar pentru Dumnezeu, o vorbă numai,
 O vorbă doar să-ți spun...

OTHELLO

— Aha uitasem,
 Uitasem pe Emilia... — Hai, intră...
 Pășește'ncet... — O clipă doar, să trag...
 Perdeaua numai... Unde ești, Emilia?... (descuie)

Intră Emilia

Și ce-i cu tine-acum, la ora asta?

EMILIA

Stăpâne drag, omor, omor de oameni...

OTHELLO

Cum? Când?

EMILIA

— Acum.

OTHELLO

— Greșala e a luni,

Că vine prea aproape de pământ,
Și ia la oameni mintea...

EMILIA

— Cassio,

Cu spada a ucis pe Roderigo,
Un tânăr din Veneția.

OTHELLO

— Veneția?

Și Cassio-i și el ucis!?

EMILIA

— Ba nu.

OTHELLO

Cum? Nu-i? Păcat atunci de osteneală...
Păcat de cea mai dulce răzbunare...

DESDEMONA

Ucisă pe nedrept...

EMILIA

— Un geamăt! Cine-i?

OTHELLO

Așa e... cine-i?

EMILIA

— Glasul Desdemonei!
— Vorbește, spune, dulcea mea stăpână.
Ah Doamne, — spune, spune Desdemona.

DESDEMONA

Mor, mor nevinovată...

EMILIA

— Cine-i monstrul?

DESDEMONA

Nu-i nimeni... eu sunt doar... rămâi cu bine...
Sărută pe Othello pentru mine... (moare)

OTHELLO

Se poate? Cum, să fie omorîță?

EMILIA

Vai, Doamne!

OTHELLO

— Ai auzit spunând ea singură...

Că ea și nu eu...

EMILIA

— Singură a spus.

Și doar cu-auzul meu am auzit-o.

OTHELLO

S'a dus în Iad pe buze cu-o minciună.
Eu, eu am omorît-o!

EMILIA

— Atunci sărmana,
Un înger e, iar tu un diavol negru.

OTHELLO

Era femeie, și-și făcea de cap.

EMILIA

Ești drac împielițat, și-o ponegrești.

OTHELLO

Era ca apa de înșelătoare...

EMILIA

Ca focul ești de iute la mânie...
Și tot atâta de nedrept. — Era o sfântă.

OTHELLO

Cu Cassio, n'auzi? Trăia cu Cassio.
Să spuie Iago! — Iadul să mă 'nghită,
Că nu era s'ajung aci de-asurda!
Doar Iago știe tot.

EMILIA

— Bărbatul meu?

OTHELLO

Al tău, al tău...

EMILIA

— Că te 'nșela soția?

OTHELLO

Cu Cassio. — Dacă era curată,
O lume nouă Cerul să-mi fi dat,
Tăiată dintr'un singur diamant,
Și nu dam pentru ea pe Desdemona!

EMILIA

Bărbatul meu?

OTHELLO

— Bărbatul tău mi-a spus-o.
Un om cinstit, urând de moarte mâlul
In care 'nnoată unii...

EMILIA

— Soțul meu?

OTHELLO

Dar ce-i femeie, ce tot mă întrebi?
Ei da, bărbatul tău.

EMILIA

— Ah, Desdemona,
Iubirea-a fost de duhul rău învinsă.
— Bărbatul meu ți-a spus că te 'nșela?

OTHELLO

Chiar el, n'auzi? Bărbatul tău, femeie,
Amicul meu, iubitul nostru Iago.

EMILIA

Atuncea în pământ să putrezească
 Bucată cu bucată, păcătosul!
 Că minte 'n chip sfruntat! — Era o ființă
 Nebună după un nebun ca tine.

OTHELLO

Ha!

EMILIA

— Ține-o strună! — Crima asta-a ta,
 E tot atât de vrednică de ceruri,
 Cât tu, de Desdemona.

OTHELLO

— Taci odată!

EMILIA

Crezi tu că poți să-mi faci atâta rău
 Cât pôt eu să îndur? — Ce nătângie!
 Să-și bată joc de tine un nemernic!
 Trași sabia? Puțin îmi pasă! — Mor mai bine,
 Decât să tac! — Săriți, într'ajutor!

Intră Montano, Gratiano, Iago, și alții.

Othello, Othello și-a ucis soția!

MONTANO

Dar ce-i aicea? Ce e, generale?

EMILIA

A tu erai? Frumos îți șade, Iago!
 Acuma poartă crima lui pe suflet!

GRAȚIANO

De ce e vorba?

EMILIA

(lui Iago) — Dă-l de gol! Pretinde
C'ai spus că Desdemona îl înșeală.
Poți fi așa de crud și de nemernic?
Răspunde, hai, că stau pe ghimpi!

IAGO

— Și dacă?
Am spus ce singur am văzut cu ochii!

EMILIA

I-ai spus tu că'l înșeală?

IAGO

— Se prea poate.

EMILIA

Atuncea minți dela obraz, nemernicule!
Ești cel mai mare mincinos din lume.
Și cum ai spus? cu Cassio, cu Cassio?...

IAGO

Cu Cassio, madam, și tacă-ți fleanca!

EMILIA

Ba nu mi-o tac deloc, nenorocitul.
Că uite, Desdemona zace moartă!

TOȚI

Ferească Dumnezeu!

EMILIA

— Și brațul ucigaș,

Doar tu, cu ponegriri, l-ai înarmat!

OTHELLO

Să nu vă mire, da-i așa cum spune...

GRAȚIANO

Ciudat, ciudat.

MONTANO

— De nemaipomenit!

EMILIA

Acuma văd, vai, câtă mișelie!

Ah Doamne, Doamne, ce ticăloșie!

Acum pricep... — să mor de ciudă! — Ah mișelul,
Mișelul!...

IAGO

— Ești nebună? Șterge-o-acasă!

EMILIA

Fiți buni și dați-mi voie să vorbesc...

Soție-am fost, dar nu mai sunt acuma.

— Piciorul, Iago, nu-l mai calc în casă!

OTHELLO

Ah, Doamne... (se aruncă pe pat)

EMILIA

— Da, aruncă-te și urlă,
C'a fost femeia cea mai fără pată,
Din câte au trăit sub cer vreodată...

OTHELLO (ridicându-se)

— Dar care mă 'nșela! (lui Grațiano) A, tu erai?
Privește-ți, uite, unchiule, nepoata...
I-am luat cu mâna asta răsuflarea...
Știu bine, e o faptă monstruoasă...

GRAȚIANO

Sărmana noastră Desdemona!... Bine,
Că tatăl tău e mort... Căsătoria,
I-a rupt în două inima... Dar dacă
Trăia să-și vadă fata aici ajunsă,
De-atât blestêm căzut pe capul lui,
De bună seamă că înnebunea.

OTHELLO

Păcat!
Dar Iago știe că trăia cu Cassio...
De altfel singur Cassio a spus-o...
Iar ea găsi cu cale să-l răscumpere
De toată osteneala amoroasă
Cu 'ntâiul semn de dragoste avut
Din partea mea... Doar singur am văzut
In mâna lui o veche amintire,
A mamei, dela tata, — o batistă!

EMILIA

Ah Doamne Dumnezeu, batista!

IAGO

Sst! Taci din gură...

EMILIA

— Tu să taci, nemernicule!

Că eu, eu nu mă las să știu de bine

Că mor de gât cu tine, ticălosule!

IAGO

Dar du-te-acasă, nu 'nțelegi odată?

EMILIA

Dar nu mă mișc nici moartă! (Iago vrea să o înjunghie cu sabia)

GRAȚIANO

— Cum? Tragi sabia,

De geaba 'ntr'o femeie?

EMILIA

— Măure,

Nebunule, batista cu pricina

Eu singură-am găsit-o 'ntâmplător,

Și eu i-am dat-o lui, fiindcă netrebnicul,

Din ce motive-anume nu pricep,

Ținea în ruptul capului s'o aibe...

IAGO

Ah ființă blestemată!...

EMILIA

— Desdemona,

Lui Cassio? — Dar eu chiar am găsit-o,
Și-am dat-o eu lui Iago.

IAGO

— Minți sfruntat.

EMILIA (lui Othello)

Mi-e martor cerul că-i așa cum spun!
— Sărmanul meu nătâng!... (Desdemonei)—Pe mâna cui,
Iți fuse dat să cazi, femeie sfântă!

OTHELLO

Dar Cerul nu mai are nori, și grindină,
Să facă fulger, trăznete să facă?
— Mișel, mișel spurcat! (se repede la Iago, Iago pela spate
înjunghie pe Emilia și fuge)

GRAȚIANO

— A omorât-o!

A fost înjunghiată pe la spate!

EMILIA

Mor, mor... dar vreau să zac lângă stăpâna...

GRAȚIANO

A 'nfipt în ea pumnalul, și-a fugit.

MONTANO

Ce monstru! — Ia tu sabia pe care
Am smuls-o adineauri lui Othello,

Și du-te după el! — Inchideți porțile!
 Să-l prindem viu, sau mort! După mișel! (pornește și el)
 Căci nu e om, e drac cu chip de om!
 Ies toți afară de Othello și Emilia.

OTHELLO

Adio spada mea de-odinioară...
 Te smulge dela mine și-un copil...
 Și-i drept... de ce-ar mai supraviețui
 Aceluia ce-a fost cândva Othello?...

EMILIA

Stăpână mea,
 A fost un cântec rău-vestitor...
 Să-l cânt și eu, ca lebăda când moare...
 (cântând)
O salcie, o salcie, o salcie...
 (lui Othello) A fost cuminte, vai, și te iubea...
 O spui cu fața 'ntoarsă către cer...
 Căci mor... dar mor spunând c'a fost o sfântă... (moare)

OTHELLO

Mai am îmi pare — o armă în odaie...
 E-o lamă de Toledo... Iute, foc!...
 A, iat-o!... Viu și eu cu tine, unchiule.

GRAȚIANO (de afară)

Ba stai acolo! Nu ești înarmat,
 Și-aicea-ți este viața în primejdie.

OTHELLO

Privește mai 'nainte să vorbești.
Ori vrei să sar la voi și fără spadă?

GRAȚIANO (reintră)

Dar ce vrei?

OTHELLO

— Vreau să spun că am o armă,
Cum n'a fost om să ție 'n mâni vreodată...
A fost o vreme când cu spada asta,
Și brațul ăsta slab prăpăd făceam!...
— Mai fac și pe grozavul... Cine oare
Mai e stăpân pe propriul său Destin?
N'ai nicio grije, iată-mă ajuns
La capătul călătoriei mele...
Corabia de stâncă s'a lovit...
— Te dai cu spaimă înapoi? Glumești...
Un pas doar fă spre el mai cu 'ndrăzneală,
Și-Othello a fugit mâncând pământul...
— Dar unde, vai, să fugă?... (se întoarce spre Desdemona)
—Cum arată,
Acum la față steaua mea curată!...
La fel de albă, vai, ca așternutul...
Privirea asta-a ta, când ne-om vedea,
Pe altă lume, o să-mi prindă sufletul
Și până 'n Iad, cu el o să arunce...
Copila mea e rece ca sfințenia...
— La tălpi vă bateți robul, diavoli negrii!

— Din cerul ăsta alb din fața mea,
 În patru părți de lume, uraganelor,
 Svârliți-mă, și 'n smoală tăvăliți-mă,
 Scăldați-mă în flacări de gheenă!
 — Ah Desdemona, Desdemona mea...

LODOVICO

Intră Lodovico, Montano, Cassio, dus într'un scaun, și ofițeri
 cu Iago prizonier.

Aicea e sărman nenorocitul?

OTHELLO

Aicea e acel ce-a fost Othello.

LODOVICO

Să vie 'n față monstrul blestemat!

OTHELLO

Mă uit să-i văd piciorul bifurcat...
 Dar dacă-i diavol, cum să-l pot ucide? (îl rănește pe
 Iago)

LODOVICO

Ii smulgeți spada!

IAGO

— Sânger, dar trăiesc.

OTHELLO

Și crezi că-mi pare rău? Trăiește, da,
 Căci moartea pentru om e-o fericire...

LODOVICO

Dar bine — Othello, om în toată firea,
Să cazi tu pradă spurcăciunii ăștia?
Au ce-o să spună lumea?

OTHELLO

— O să spună,
Cel mult, că sunt un ucigaș de treabă,
Că n'am ucis decât din datorie...

LODOVICO

Nemernicul și-a spus în parte vina.
Ai pus chiar tu cu el, gând rău lui Cassio?

OTHELLO

Chiar eu.

CASSIO

— De ce? Cu ce-am păcătit?

OTHELLO

Te cred nevinovat, și-ți cer iertare.
Ești bun să 'ntrebi pe diavolul de colo
De ce mi-a 'ntins această cursă groaznică?

IAGO

E treaba mea. Eu știu ce știu, și basta!
De-acum încolo nu mai scot o vorbă.

LODOVICO

Cum? Nici să ceri iertare?

GRAȚIANO

— Nici sub chinuri?

OTHELLO

Da, da, să-l chinuiți!

LODOVICO

— Eu cred Othello,

Că nu știi încă tot ce-a fost la mijloc.

Dar iată, vei pricepe. S'a găsit

Scrisoarea asta 'n haina lui Rodrigo...

Și încă una. Stă într'una scris

Că cel ucis avea să pună capăt

Lui Cassio...

OTHELLO

— Mișelul!

CASSIO

— Ticălosul!

LODOVICO

Iar cea de-a doua, tot la el găsită,

Era se pare pentru monstrul ăsta. (arată pe Iago)

Dar Iago între timp l-a potolit...

OTHELLO

Canalia! (lui Cassio) — Dar cum de a ajuns

La tine o batistă-a Desdemonei?

CASSIO

La mine în odaie am găsit-o...
 Și singur spune-acuma c'a lăsat-o
 Cu 'n plan ce-i reușise de minune.

OTHELLO

Nebun ce-am fost!

CASSIO

— Mai face Roderigo
 Dojeni lui Iago, că l-a pus la cale
 — Când eu eram de pază noaptea-aceea —
 Să vină-asupra mea, să mă insulte,
 De unde-acel scandal... ce mi-a atras
 Disgrația... — Și tot trăgându-și sufletul,
 — Căci n'a murit atunci când s'a crezut.
 A spus: « Ah Iago, tu m'ai atâțat...
 Și tot tu, Iago, bagi pumnalu 'n mine? »...

LODOVICO

Othello, tu acum pleci din insulă,
 Și vii cu noi. Aci rămâne Cassio.
 Iar fiară, ție, viața căuta-vom
 În chinuri cât mai mult să-ți prelungim.
 Rămâi închis aicea până când
 Senatu-ți va cunoaște toată vina.
 — Hai, duceți-l de-aici...

OTHELLO

— O vorbă numai.
 Veneției eu i-am adus serviciu.

— Să nu mai pomenim... Un lucru vreau:
 Când voi veți da de toate-acestea seamă,
 Vorbiți de mine-așa cum sunt... — O iotă,
 În bine sau în rău!... — Și-atuncea spuneți
 C'am fost un om care-a iubit cu patimă,
 Dar nu și cu destulă chibzuință...
 Stăpân pe sine, însă slab de înger...
 — Un om ce, ca nebunul Indian,
 Din mână a svârlit o nestemată,
 Mai scumpă ca un trib întreg... Un om,
 Ai cărui ochi, deși mai tari ca piatra,
 Acuma varsă lacrimi amare,
 Cum varsă unii arbori de Arabia...
 Atâta numai spuneți... — Și mai spuneți,
 C'odată în Aleppo, când un Turc,
 Hain la suflet, a 'ncercat să dea,
 Intr'unul din ai voștrii, și să spuie
 O vorbă numai rea despre Veneția,
 M'am luat de gât cu javra cu turban,
 — Și uite ce-am făcut! (se înjunghie)

LODOVICO

— Othello, nu!

GRAȚIANO

Acuma tot ce-am spune, e 'n zadar!

OTHELLO

Ți-a luat cu un sărut Othello viața...
 Și tot într'un sărut ți-o dă pe-a lui...
 (cade pe patul ei și moare)

CASSIO

De asta mă temeam... Dar tot credeam
Că n'are nicio armă-asupra lui...

LODOVICO

Zăvod spartan, mai aprig decât Foametea,
Mai rău ca marea, mai hain ca Iadul,
Te uită ce-ai făcut, cu câtă moarte
Un pat nevinovat împovărat-ai...
— De-atâta groază noi să 'nchidem ochii...
Iar tu ia casa 'n seamă, Grațiano,
Cu ce rămâne de pe urma lui Othello,
Căci ție se cuvin... In timp ce ție, (lui Cassio)
De azi guvernator aci, în Cypru,
Pedeapsa-acestei fiare îți revine.
Alege timpul, locul și tortura,
Și n'avea milă! — Eu mă'mbarc chiar astăzi,
— Mă duc să spun, cu inima 'ncărcată,
Veneției, povestea blestemată... (ies)

MONITORUL OFICIAL ȘI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI 1943